

कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला

कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला

निनाम्सेङ्मि खुक्छेत चाम्माखाम्मायु

कार्यकारि चुम्मायु

२०१३ ओ जुलाइद

कार्यकारि चुक्मायु

कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला नेपालाओ बसिहोनओ ताप्लेजुड ढिटेनदा तमोर युन्वाओ फाकावा होडकु कावेलि युन्वादा युड्याडओ ३७.६ मेगावाट सावाओ **Greenfield peaking run-of-the-river** जलविद्युत काचिबुत्ला युड्याड ।

बुटवल पावर कम्पनिओ खाडमायुदा कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ ओ काचिबुत्ला तुडमाकाचि मुडुओ युड्याड । कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला पोन्माओ निम्पाड विद्युत नुत्नुवा विभाग (DOED) सुद्दा काचिबुत्ला नुत्नुवा दुम तोडसुयुडसु । कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ निहाडहोन छेन्बिखिम भुडसुद्दा भारा सेक (७) डुपि (करोड) अमेरिकि डलरा दोरुयुडसु मोदा जलविद्युतदा छेन्बि पाक्मा कि नुत्नुवा कम्पनि लिमिटेड (HIDCL) लाम्पा IFC दाडका साढे सुम्का डुपि अक्काड अमेरिकि डलरा ढिवाड छेन्बि काप कि IBRD-IDA दाडका फेक (४) करोडा अमेरिकि डलरा अप्रधान छेन्बि पाक्मायु तोक्मा लि ।

हाडहोनदाओ चाअत्मायु जलविद्युत सावा मात्तडआ छेन्बिभुडदा चाअत्लो मुमा लियाडओ युड्याड । खोन्ओसा जलविद्युत नुत्नुवा मुमा कि पोन्मा दुमदा भाराक कि आप्पि काचि मुमादा हाप्पायुलाम लिसायुडसा । आप्पि काचि (IFC, CCCP, KEL) कि भारा भोडओ (IDA) तोडसा कावेलि ए जलविद्युत काचिबुत्लाआ सावा भोडदा अन्ड्वा सावा पोन्मा फामा लि । IDA ओ छेन्बि फामादा तुडमा लियाडओ कावेलि लाइन काचिबुत्लादाडका IDA आ कावेलि करिडोर लाम्पा कावेलि ए जलविद्युत काचिबुत्ला कि खालाकओ भारा काचिबुत्लाओ फामादा विद्युत नुत्नुवामद फामा मिचिन्ड मुयुडसु । मोहाडा ओ काचिबुत्लाआ मो भोडओ साप्टेन्मि-छेन्बिमि पोन्मादा नुलोक फामा लि निओ मिचिन्ड युड्याड ।

सन् २०१० ओ अप्रिलदाडका सन् २०११ ओ अगस्ततारि काचिबुत्ला अखान्नुमा निनाम्सेडमि चाम्माखाडमायु खिप्पायुचि पुडमा मलिसाओ युडाडा । मो खिप्पायुचिओ बुदाउओ निनाम्सेडमि खाडमायुचिओ पारा मलिसाओ युडाडा । नेपालाओ निनाम्सेड दुमसेडओन्सामि तियारा मुवाओ मो खाडमुमायु सन् २०११ नोभेम्बर १३ ओ लेन्टा नेपाल हाडकोपओ निनाम्सेडआ काचि मुमा पमा लिसाओ युडाडा । ओ काचिबुत्ला निहाडहोन छेन्बिखिम भुडआ 'भुड क' दा चेप्टुयुडसु । मोसाआ, सन् २०११ ओ अगस्टदा निहाडहोन छेन्बिखिम कि IFC ओ आइमितओ निनाम्सेडमि कि साप्टेन्चि रात्मा टोडमा लाम्पा काचिबुत्ला अखान्नुमा निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु त्यारा मुवाओ युडाडा । सन् २०१० कि २०११ योक्दा भारा साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु खिप्पायुचि तुडमा मलिसाओ युडाडा । ओ योक्दा साप्टेन्मि काचिपेलेम (SAP) छाड त्यारा मुवायुडसा । मो लाम्पा पुर्नवास मुआब्जा अन्ड्वा चामायुडमा फामायु मिन्मासि (RCLAP) लिम्मि काचिपेलेम कि बाखाछा कि मान्कादा मनाभुडचिओ नुत्नुवा पेलेम (IVCDP) छाड मछुक । खोन्नुछाड ओ खिप्पायु कि पेलेम खाडमुमायुचिओ याम मलिसाओसा निनाडसेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु खाडमुमायुदा इन्निओन खाड मुमा लिसायुडसा । काचिबुत्ला हुप रडगिओ टेन्पाडचिओ मान्तोकदामा कि काचिबुत्लादाडका खोचिओ मिचिन्ड मित्सा कावेलि इनर्जि लिमिटेडदाडका बने मुमायड साप्टेन्मि काचिपेलेमआ अतोडनिनओ खुक्छेत चुक्मायु बाहेका काचिबुत्ला

मुखा थोड रडगिओ साप्टेन्मिओ छेन्बिभुड नुत्नुवाओ काचि मुखालामचि फामा कि पोन्मा मलियाड । ओ मुखालामचिदाडका छेन्बि ताखाउ काचिपेन, व्यवसायिक सिकि चिन्मान्चिकाचि, दुडमाचाअवा नुयाम सेवा तायामि कि ढिलामओ तोडमायु कि पोन्मायु वाको काचिपेनचि मछुक । मोचिदाडका टेन्पाड मनाभुडचिओ दोत्मायुदा कावेलि प्रसारन लाइन काचिबुत्ला अन्तर्गत नेपाल विद्युत प्राधिकरणओ तोडमायुदा काचिबुत्ला तुडमायु चुक्टेनचिदा ग्रिड-विद्युतआ तोडमा भारादा ढिवाड अनुवाक लाम युड । ओ काचिबुत्लाआ टेन्पाडचिओ निम्पाड काचिसिवाओ नुलामचि पुडमाचि मलि कि मो काचि पुडमाचिओ निम्पाड तोडमा व्यवसायिक काचिसिवा काचिपेन्चिओ डायुवा बने मुमा लि ।

सन् २०११ कि २०१३ दा कावेलि युन्वाओ चाअवा छेक्टाओ हुपादा ह्युत्तिओ निनाडसेडमि बड्ढे सोन्खालाम, युन्वाओ टुप्खालाधुत्ति डा छेक्मादा छुकओ चाअत्मायु, काचिबुत्ला बड्ढे सावा पोन्मादा तुडमा लिओसा ढिवाड-चुप्पाड चाअवा सोन्खादाडका लिओ खुक्छेत कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ खान्नुलो चुक्मायु लामचिदा फामादुमदा टेन्पाड कि निहाडहोन लेकावाचिओ मिचिन्ड खोम्मा टेप्पायु खिप्पाखाडमाचि मतुडसाओ युडाडा । मोहाडा काचिबुत्ला हुप रडगि काचिबुत्लादाडका खुक्छेतदा मछुकओ मान्तोककादा, मेछाछा, दलित (धार्मिक, सांस्कृतिक, साप्टेन्मि, छेन्बिमि कि बुसुयडरिमि टिम्कावादा मछुकटाओ कि सिमान्तकृत 'चाअवा अतुडनिनओ मनाभुड') बाखाछा हाडछामि कि टेन्पाडचिओ मिचिन्ड कि अलाम्याडओ वात्ति साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु खाडमुमायुओ अछड खाडमा, अचड्पाड्वा मुमा लासा दुमचि सेन्मा, यायोक् मुमा मतुडसाओ युडाडा । सन् २०१२ ओ फेब्रुअरि कि २०१३ ओ अप्रिल कि जुलाइदा खालाकओ खाडमाखिप्पा, चोप्पालाम्मा कि यायोक्विहानदाडका मताओ यडखानचि पाक्सा निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु, साप्टेन्मि काचिपेलेम चोप्पाखाडमाचि मतुडसाओ युडाडा । मोहाडा खिप ५ ओ विकल्पचिओ लाम्मायुचि तोप्पो सावा पाक्सा मलिसा ।

काचिबुत्लादा चाहा मलिओ दुमचि मउलिक डायुवादाडका फान्मा मान्लिमयुक । काचिबुत्लाआ निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि खुक्छेत, कमा कात्ओ दुमचि कि मोसोओ चाम्माखाडमायुसुद्दा तोडओ अछड्डीचि छाड मोहाडा मयुड्याड । धाना मलुवाओ खाडमाखिप्पाचिआ दि अछड्दुम अलोइसा युडसानालो निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि छुकपाक्सा लाम्पाचिआ काचिबुत्लाआ सिन्मायु मलिसाओ निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि खुक्छेत कि कमा कात्ओ दुमचि बुत्माचि मल निओ दुमदा मान्तोक कादा मनाभुड कि टेन्पाडमि सरोकारवालाचिआ कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला दुमदा बाराबोरि मिचिन्ड एम्मा लिसायुडसा । मोसाआ ओ काचिबुत्लाआ ढिवाड सामुदायिक समर्थन (BCS) तोक्मा लिसायुडसा ।

निहाडहोन छेन्बिखिम भुडओ काचिलाम्पाओन्सामि छेन्बि पकावा खिम्पाडचि छुक (५) कापाड सालुम्सडओ मनाभुड एम्मा लिसायुडसा कि मो मनाभुडओ काचिबुत्लाओ डायुवा, चाअवाछेक रात्मा, निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि दुमफुत कि मोसाआ भारादा मुइसुओ खुक्छेतचि कि चाअवाभुडओ लासातोडमाओ दुम पाडखुन पमा लिसायुडसा । निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु दुमतोडसा मो लेकावा भुडदा पाक्मायुचिआ निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि मनाभुडआ कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला खान्नुलो चुक्मायु मुमादा मुमा रमओ चिलोकदा बाहेका नुलोकडा लिओ अछड्दुम लोन्मा लिसायुडास कि निनामसेडमि तोडमायु काचिमुखा कि खाडमायुओ निम्पाड ढिवाड काचिचि सिफारिस मुमा मलिसायुडसा ।

मनाभुड यायोक् कि छाप्ला लोन्मायु

निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु अदरा भारा साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु लाम्पा यामचिओदा खुक्छेत मनाभुडचि कि मोचिसुद्दा चोक्याडओ कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ सन् २०१० दाडका २०१२ तारि भारा

मना यायोक्मा काचिबुत्लाआ मुमा लिसाओ युडाडा (Table E.1) । निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु, निनाम्सेडमि काचिपेलेम (EMP) भाराक साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु कि साप्टेन्मि काचिपेलेमओ भुडदा मनाभुडमि यायोक् मुसा यायोक्खा कि ब्रिफिड मुमा लिसाओ युडाडा । मोहाडा मिन्मा कास टेन्पाड कि ढिटेनदाओ हाडकोप काचिखिमचि सुद्धा खादाकओ काचिखिमचिआ भागा लाम्पा लिसाओ युडाडा ।

मो यायोक्विहानओ ढिवाड तोक्मायु काचिबुत्लादाडका खुक्छेत हाडछामिचिओ निम्पाड खान्तुलो यडखान कि भागा लाम्पादा अछड मुमा दोराडा । कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ साप्टेन्मि मनाभुडओ यायोक् तुडमा लिसाओ योक्दा तोडओ थाप्सडहिलिमि मर्यादा, हाडछामिआ चाहा मेत्ओ दुम, मोसोओ खाडमायु कि दोत्मायुचि अबुदा युडसा मो काचिपेन तुडसाओ युडाडा ।

बुदाउ लामओ यायोक् मुमाओ निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु हाक्मायु मुखामओ लामदा सन् २०१० ओ अप्रिल २२ दाडका मे १ तारि तुडमा लिसाओ युडाडा । सन् २०१० ओ अक्टोबरा-नोभेम्बरा सोन्दा मेछाछा, दलित, बाखाछा कि खोक्लि उपभोक्ता मनाभुडचिओ भागा लाप्कावाचिदाओ १४ कातेत मनाभुडचि यायोक् काचिपेन्चि काचिबुत्ला भुडदाओ भारा ठोडचिदा तुडमा लिसाओ युडाडा । मोहाडा, ढिटेनओ नि भोड भुडचि ढिटेन नुत्नुवा समिति, ढिटेन खोक्लि काचिखिम वाकोचि सुद्धा यायोक् मुमा लिसाओ युडाडा ।

मो टुप्खालाचिदा कावेलि इनर्जि लिमिटेडदाडका खुक्छेत भोडदा कायुड कि निभोडचिदा प्रस्तावित खुक्छेत चुक्मायु लाम्चि कि काचिबुत्लादाडका तोक्मायु तोप्पाड अफावाचिओ दुमदा खायड पमा लिसाओ युडाडा ।

भारा भुडचिदाडका ताओ यायोक् कि मिचिदुमचि निपाड निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु, भाराक साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु कि साप्टेन्मि काचिपेलेमदा पाक्मा लिसाओ युडाडा । मो चोप्पाखिप्पाचिदाडका ताओ तोक्मायु दुमचिदा यायोक् कि दुम तोडमा लिसादेड खुक्छेत मनाभुडचि हानछाड मिन्मायुचि दोत्माकि तात्मा मलिसा । सन् २०११ ओ जुलाई २४ दा काचिबुत्ला ठोड रडगि यायोक् मुसा काचिबुत्ला मुवाओ युडाडा । मोसोओ तोक्मायु चाम्माखाडमायु खाडमाखिप्पाओ अछडचि हाडछामिचिनेन हामा, मोचिसुद्धा चोक्ताताओ दुमचि खाउपारा बुत्माचि, खाडमेत्माचि कि दुम्सिवाचि हामा दुमदा यायोक् तुप्पा कि मिचिदुम तात्मा युडाडा ।

ताप्लेजुड ढिटेन सदरमुकाम फुडलिड बजारा कि पान्थरा ढिटेन सदरमुकाम फिदिमदा सन् २०११ जुलाई २५-२६ ओ लेन्टा ढिटेन लाम्पा ह्वातेत मिचिन्ड पकाप कि यायोक्दुम काचिपेन काचिबुत्ला मुसा निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु कि ढिवाड साप्टेन्मि चाम्माखाडमायुओ अछड दुमचि खाड मुमा मलिसाओ युडाडा । मो अछडदुमचिदा यायोक्विहानछाड मुमा लिसाओ युडाडा । मो यायोक्खादाडका हाडकोप निकायओ बसुमिचि, हाडदुम मुकावाचि, हाडदुम मुकावा दलचिओ बसुमिचि, काचिखिमचि कि यडखान पोन्खा खिमचिओ हुवाचिआ भागा लाम्पा लिसाओ युडाडा । सन् २०११ अगस्ट १ दा काठमान्डउओ हाडकोन खालाकओ यायोक्मि काचिपेन काचिबुत्ला बुत्मा लिसाओ युडाडा ।

निहाडहोन छेन्चिखिम भुडओ निनाम्सेड कि रात्मायुदा लेकावा कि यडदुम पकावा सन् २०१० दाडका २०१३ हुत्दा निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु, टोप्पाड साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु कि साप्टेन्मि काचिपेलेम चोप्पाखिप्पा त्यारा कि छाप्पालोन्मादा छुक खेपि काचिहुपओ खाडमायु कोन्मा कि यायोक् पकाप काचिपेनचि काचिबुत्लाचि मलिसायुडसा । निहाडहोन छेन्चिखिम भुडओ यायोक् पकापदाडका इदेडमाड सन् २०१३ मे सोनदा काचिबुत्ला थोडदा तामालामाकि काचिबुत्लाओ इदेडओ दुमदा खायड पमा काचिबुत्लाओ डायुवा फान्मादा मलिसाओ काचिचि छाप्पायुडमाचि, डायुवा फान्मादेड लिसाओ फान्मादुम देड हाडछामिचिदा लिओ खुक्छेत कि मोसोओ चाम्माखाडमायु कि अछडदुम छाप्पायुडमा काचि लिसाओ

युडाडा । निहाडहोन छेन्बिखिम साप्टेन्मि नुत्नुवा यायोक् पकाप कोन्सा खाडमा लिसाकि काचिबुत्लाआ काचिसिवा कामुचिआ हाडछामिचिसुद्दा टुप्पा लिसाकि यायोक् मुमा लिसाओ युडाडा ।

आयतारि यायोक् पकावाचिछाड काचिबुत्लाओ पेलेम एम्मायु काचिचिदा फाकाफा मुसा बुया खात्मा लिनालो टेन्पाडदा कायुडचिओ निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु कि तोप्पाड साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु खाडमाखिप्पाचिदा बुदाउ लामदा भागा लाम्पा काचि लिसाओ युडाडा । खोन्नुछाड कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ अछ्छड पेलेम बने मुकि काचिबुत्ला एम्मा लिसाओ योक्दा कि काचिबुत्ला पाक्मा लिसादेडछाड ह्वाखालाकओ भागा लाम्पा बने मुमा मिचिनड लिसायुडसा । खाडलिओ निम्पाड टेन्पाडचिओ अपेलेम काचिदा वाडमा कि कम्पनिओ बसुमिचि कि खुक्छेत चुक्टेनचिदाडका मछेन्टाओ बसुमिचि सालुम्सड मलिओ पारा सामुदायिक अगुवा समिति (CGC) एम्मा लि । सामुदायिक अगुवा समितिआ काचिबुत्लाओ काडमायु युड कि समितिआ ढिटेन नुत्नुवा समिति, चुक्टेन नुत्नुवा समिति, ढिटेन खोक्लि काचिखिम, सामुदायिक खोक्लि उपभोक्ता समिति कि काचिखिमचि सुद्दा तोडसा कामचि मुमा लि । कावेलि 'ए' निनाम्सेडमि कि सामुदायिक नुत्नुवा एकाइ (KAECDU) आ टेन्पाडमि हाडकोपमि ओन्कि काचिखिमचि कि समुदायदा मयुडओ काचिखिमचिनेन दुम कातोडओ भुमिका मुओ युड । कावेलि इनर्जि लिमिटेडदाडका काचिबुत्ला थोडदा सन् २०१२ दा बड्ढे कापाड काचिकामुचिसुद्दा टुप्पाठोडदा काचिखिम एम्साकि काचि मुसा तारुडुओ युड्याड । मोहाडा, यडखानओ निम्पाड होडमायु लाइनओ कि खुक्छेत भुडचिओ भागा लाप्कावासुद्दाओ तोडमायु लिसायुडसा ।

कावेलि इनर्जि लिमिटेड सन् २०११ फेब्रुअरि ८ दाडका निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु, तोप्पाड साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु ओन्कि साप्टेन्मि काचिपेलेमचि आप्पिओ वेवसाइट www.kel.com.np दा छाप्पालोन्मा मलिसायुडसा । मोहाडा, सन् २०१३ तारि ममुवाचिआओ काचिचि मो वेवसाइटदा मयुडसा युडसा । निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु कि साप्टेन्मि काचिपेलेम कार्यकारि चुक्मायुचि पानिवाड, लिम्बु, बान्तावा राइ कि तामाड यडचिदा मफान्टायुडसा । काचिबुत्लाओ दुमदा तोप्पाड सिन्मायु पान्थर ढिटेनओ अमरपुर चुक्टेन नुत्नुवा समितिदा युड्याडओ काचिबुत्लाओ यडखान अचोम्लादाडकाछाड तोक्मा रम । ओ खाडमाखिप्पाचि भारा निहाडहोन छेन्बिखिमओ यडखान अचोम्ला ओन्कि IFC ओ वेवसाइटदा सन् २०११ ओ अप्रिल ८ कि डिसेम्बरा ८ दा छाप्पालोन्मा मलिसाओ युडाडा । IBRD-IDA र IFC लाम्पा मो योक्दा अपेलेमदा मो छाप्पाखिप्पाचि आप्पिओ वेवसाइटलाम्पा मतोडसाओ इखिपचि खाडमुसा मताराओ युड्याड ।

हाडहोन, भुड्मि कि साप्टेनदाओ मनाभुडचिनेनसुद्दाओ यडखान तोडमायु मुमा कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ अक्तेत छोसामि काचिफाका एम्मा लिसायुडसा । मना टुप्पाला काचिखिमदा अक्छा ढिकामि युडसायुडसा खोसाआ साप्टेनदाओ मयुडसाओ फाकामि काचिकामुचिओ छुत्माचि मलि । मो भुडआ अक्छा मेछाछा मना तुप्पाला फाकावा युडमा लियो युड । खोसाआ काचिबुत्ला हुपओ मेछाछा यडखान पोन्मा दुमदा फामा लियो युड ।

मिन्मासि दुमसिवा लासाएन्मा भुड

कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ एम्मा लिसाओ लाम्पादा युडमाकि टेन्पाडमिचिआ काचिबुत्ला खुक्छेत चुक्टेन्चि, हाडहोन्मि दलचि, मेछाछा सावा पोन्मा भुडचि, दलित कि थाड्वारिसाचिओ बसुमि कालिचिओ लाम्पा कावेलि इनर्जि लिमिटेडसुद्दा दुमतोडओ निम्पाड अक्तेत समिति एम्मा लिसायुडसा । मो काचिबुत्ला लाम्पा

दुमसिवा लासाएन्मा भुङ एम्मा लिसायुडसा । भाराक दोसिवा ओन्कि छाप्पायु चाअत्मायु दुम्चि काचिबुत्ला थोडदा युडसाओ काचिबुत्ला यडखान अचोम्लादा छाप युडओ युड । ओ मिन्मासि लासाएन्मा भुङ लाम्पा सुम्कातेत तहचि मतोडसा युडसा । (क) मिन्मासि दुमसिवा लासाएन्मा सेल (ख) टेन्पाडचिओ मिन्मासि दुमसिवा लासाएन्मा समिचि (GRCs) (ग) काचिबुत्ला मिन्मासि दुमसिवा लासाएन्मा समिति । GRCs आ टेन्पाडमि मनाभुङ, ढिटेन हाडकोप, काचिबुत्ला ओन्कि ठेकेदार भाराक्सोओ चाहा लियो मिन्मायु ओन्सामि बसुमिचि पाक्का मलिओ युड । मिन्मासि दुमसिवा लासाएन्माओ डायुवा काचि तुडमाओ दुमदा साप्टेन्मि साप्टेन्मि काचिपेलेमदा खालुमा लिसाओ ओन्मासि युड ।

तालिका E.1 निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु ओन्कि साप्टेन्मि चाम्माखाडमायुओ अयामदा तुडमायु सामुदायिक यायोक्मायु कि काचि खाडमुमायु :

सामुदायिक काचि खाडमुमायु	वेन
निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु, साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु कि साप्टेन्मि काचिपेलेम त्यारा मुमा योक्दा हाडकोप नि निहाडकोप काचिखिमचि मताओ योक्दा काचिबुत्ला खुक्छेत भुङचिदा मनाभुङचिनेन थाप्सडहिलिमि दुमदा ढिवाड दुमचिदा यायोक् विहान मुमा लिसाओ युडाडा ।	
अतोडपाड जलविद्युत ओन्कि जलविद्युत हुप SEA लाम्पा हाडहोन कि हुपमि लाम्पा पोन्माकि खाडमाखिप्पा	सन् १९९० ओ अदेडदा, हालेत १४ सोनतारि
खुक्छेत भुङचिसुददा यायोक्मि	सन् २०१० (अप्रिल-मे)
४६ खिम खिप्पाडओ नमुना खोम्माकि खाडमाखिप्पा ओन्कि सामुदायिक खोक्लि याडकावा भुङ, मेछाछा, दलित, बाखाछाचिसुददा खालाकओ थोडदा खाडमायु भुङचिनेन टुप्खाला, हान्खाला मुमा लिसा	सन् २०१० (अक्टोबरा-नोभेम्बरा)
कावेर्ल इनर्जि लिमिटेडआ बुदाउ निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु ओन्कि साप्टेन्मि चाम्माखाडमायुको प्रतिलिपि त्यारा मुकि www.kel.com.np दा युडसुओ युडाडा । कार्यकारि चुक्मायु, साप्टेन्मि काचिपेलेम ओन्कि भाराक यडखान फेमाचि ४ कातेत टेन्पाडमि यडचिदा फान्मा लिसाकि काचिबुत्लाओ मना तुप्खाला काचिखिमदा पमा लिसाओ युडाडा ।	सन् २०११ (जुलाइ)
भाराक खालाकओ खाडमाखिप्पाओ तोक्मा, मिन्मायु दुमसिवा पकाप मुमा मना तुप्खाला कि एन्कावा काचिपेन	सन् २०११ (जुलाइ)
फुडलिड बजारा कि फिदिमदा हवा ढिटेन तारिओ बड्ठे खालाकओ यायोक्मि काचिबुत्ला मुसा निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु कि साप्टेन्मि चाम्माखाडमायुओ अछड खाडमुमायु	सन् २०११ (जुलाइ २५-२६)
काठमान्डउदा हाडहोन्मि खालाकओ यायोक्मि	सन् २०११, अगस्ट १
काचिबुत्लाओ बुदाउओ लाम्पा काचिचि कि काचिबुत्ला एम्खाला योक्दा टेन्पाडमि मनाभुङचिनेन अपेलेम टुप्पायुडमाओ तोडमायु	सन् २०१२, जनवरि

काचिबुत्ला खुक्छेत हुत्दाओ मनाभुडचिनेन मायडतारि धित्मायुडमाकि तोडमायुडमा निम्पाड मना तुप्खाला काचिखिम एम्मायु	सन् २०१२, जनवरि
हाडकोप टेनदा विद्युतिकरन काचिपेन निपाड फामा लिने निकि कि टेन्पाडमि हाडकोप कि मनाभुडआ असिवा पमाओ मिचिन्ड तोक्मायुआ कावेलि इनर्जि लिमिटेडदाडका अफावा हामाचामा लिओ अपेलेम	साप्टेन्मि काचिपेलेमओ अछ्छड
कावेलि इनर्जि लिमिटेडदाडका टोप्पो मिन्मायु दुमसिवा लासाएन्मा भुडओ दुम फेसा मोसोओ काचि लियाडओ दुम कि बेनओ दुमसुद्दा मचोक्याडओ भुडचिनेन काचिपेन तोडमा	साप्टेन्मि काचिपेलेमओ अछ्छड

खिप-१

सिन्मायु

ओ खिपदा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाओ इचित्दा सिन्मायु, मोसोओ तोक्मायु कि काचिबुत्ला पमादा फाकावाओ चिलोक दुम फेमा लियाड । नेपाल हाडकोपओ निनामसेडमि दुमसेडमिमि लाम्पा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला IEE दा खालाकओ भुडचिसुद्दा लामायुदुम युड । देकिनालो (क) ओ काचिबुत्लाओ सावापोन्मा लोन्मा ५० मेगावाट दाडका इन्नि युड्याड (ख) ५ हेक्टरदाडका इन्नि खोक्लि हुप याडमा लियाड (ग) काचिबुत्लाआ खाक्कोछ्छाड रात्मायु भुडचि खुक्छेत मुमा मान्लियुक । खोन्नुछ्छाड, कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ IBRD-IDA ओन्कि IFC सुद्दा तोडसा फामासि याड दोत्मा लिसाओसा, कावेलि इनर्जि लिमिटेड लाम्पा निहाडहोन छेन्विखिमओ निनामसेडमि ओन्कि साप्टेन्मि रात्कावा दुमसेडमिचि IFC ओ निनामसेडमि साप्टेन्मि युडमायुडमाओ काचिपेलेम तोडमायुसुद्दा तोड वात्ति भारा निनामसेडमि कि साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु काचि मुमा लिसायुडसा ।

मोहाडा, ओ खिपदा निनामसेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायुओ तोक्मायु कि काचिलाम्पाचिओ दुमदा इन्नि फेमादुम मुवायुडसा ।

खिप-२

काचिबुत्लाओ भाराक दुम

ओ खिपदा काचिबुत्लाओ युडखायु, पाक्खायु कि ओसोओ याम्चि ओन्कि फाकावा पकावाचि दुमदा भाराक दुम फेमा लिसायुडसा । मोहाडा, ओ खिमदा काचिबुत्ला बने मुमायु खाम्माचि बाखा ओन्कि काचि कामुचि निम्पाड चाहा लिओ काचि मुखा बेन भाराक दुम फेमा मलिसा युडसा । कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला काठमान्डउदाडका ८०० कि.मि. बसिहोनओ चोम्चोरिभेनदा छुक्छाड । (चोआनुम लावाछाप E.1)

यस काचिबुत्लाआ तमोर युन्वाओ १५ कि.मि. मेल्लो लामचि यामा लियाड । ओ काचिबुत्ला चिनदेड ओसाआ अदोडकोन २१५.४ GWH विजुलि लोइसुओ मिचिन्ड युड्याड । नोभेम्बरादाडका मे तारि

हाडखातओ बेनदा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला बढ्हे टोप्पो सावादा तुडमा लिओ युड । ओ बेनदा अवायुड ह्वा लोन्टोक कि अनाम्पक ४ लोन्टोक ओन काचिबुत्ला तुडमा लिओ युड ।

काचिबुत्लाओ नुच्छेओ याम्चिदा चाअ्वाताम (१४.३ मिटरा ओनभोडको ६० मिटरा मेत्को), ३३५ हजार घनमिटरा चाअ्वा छेक्का सावाओ चाअ्वाताम, ३७.७३ घनमिटरा प्रति सेकेना चाअ्वा लेत्मा रमओ चाअ्वा कोन्खा बुक्टाडलाम (४.३२७ कि.मि. मेत्को, ५.६५ मिटरा रडगि), बाखाओ अछोडदा पावर हाउस कि इदेडदा तमोर युन्वादा चाअ्वा लासालेत्मा, चाअ्वातामदाडका तमोर कावेलिओ चाअ्वा तुप्खातारि चाअ्वा हाप्सा कोन्ओ मेत ५-६ कि.मि. युड्याड । काचिबुत्लाओ पुक्खाथोडदाडका तामालामा रओ लामओ मेत ७.४ कि.मि. युड्याडनालो पावरहाउसतारि तामालामा लाम १५ कि.मि. मेतओ युड । काचिबुत्लाओ निम्पाड भाराक ४७.७१ हेक्टरा वक चाहा लियाड । मोदा २२.५० हेक्टरा मायडतारि चाहा लिओनालो २५.२१ हेक्टरा वक इन्निओ बेन निम्पाड याडमा लि ।

काचिबुत्लाओ चाहा मलिओ निदुम्चिदा इन्जिनियरा, ठेकेदारा कि काचि मुकावाचिओ निम्पाड युडखाखिम सिविराचि, लुडटाक खानि, काचि मुमायु सावा, लुडटाक वन्खा क्रसर, गोदाम बगर, चिप्मानाम वेत्खाखान्खा ठोडचि चाहा मलियाड । मो भारा तोक्माचि काचिबुत्लाओ पुक्खाठोड कि पावरहाउस चक्दा मयुडओ युड ।

बने मुमा योक्दा अलेन्कोन ६ बोमदाडका ८ बोम कापाडतारि मना चाहा लि । बने लिचिन देड विद्युता तुडमा योक्दा ५० कापाड लेका काचि कामु मना चाहा दोत । काचिबुत्ला बने मुमा चिन्मा फेक दोड लाग्ता लि । सन् २०१८ तारिदा चाअ्वाताम तुडमा लिओ युड ।

प्रसारन लाइन : IDA आ तुडसुओ कावेलि प्रसारन काचिबुत्लाआ, मो बने मुयाडओ युड्याड, १३२ के.भि. सावाओ बने लियाडओ ८४ कि.मि. मेत्को प्रसारन लाइन चोक्का कि काचिबुत्लादाडका लोन्ओ कि बुसिहोन नेपालादाडका लोनओ भाराक बिजुलि हाडहोन प्रसारन अचोम्लादा चोक्का लिओ युड । नेपाला हाडकोपओ फामायुदा ओ काचिबुत्लाआ हासुओ लाइन ओन्कि ओसुद्दा चोक्ओ बने मुमायुडचि खुक्खेतदा मछुकओ टेन्पाडचिदा बिजुलि तात्मालामा लि । ओसोओ निम्पाड दमक, इलाम, फिदिम कि कावेलि गरि भारा फेक कातेत सब स्टेसनचि एम्मा मलिओ युड ।

खिप-३

दुमसेडओ दुमदा तोडमायु

ओ काचिबुत्लाआ नेपाल हाडकोपओ निनामसेडओ दुमदा दुमसेडतारि युड्याड । निनामसेड रात्मायु दुमसेड २०५३ ओ दफा १ दा काबेलि ए जलविद्युत काचिबुत्ला निपाड बुदाउ निनामसेडिम चाम्माखाड ओन्सामि तोडमायु लिसा युडसा । विस्व छेन्विखिमदाडका साप्टेन्मि रात्मायु दुमसेडआ पमा लिसा युडसा । खोन्ओसा ओ काचिबुत्लाअ विस्व छेन्विखिमओ निनामसेडिम ओन्कि साप्टेनभुडिम रात्मायुओ दुमदा युडमाकि काचि मुमादोतओ युड । मो तोक्मायु निपाड मिन्मादा युडसा काचिबुत्लाओ निनामसेडिम चाम्माखाडमा तुडमा लिसाओ युडाडा । ओ खाडमायु ओन्सामि ओदा मयाक्याडओ छेन्विखिमओ रात्मायु दुमसेडिच ह्युना तालिकादा पमा लिसा युडसा । IBRD_IDA र IFC सुद्धा दुम तोडसाओ ओन्सामि भारा निनामसेडिम खुक्छेत चाम्माखाडमायु ओन्कि तोप्पाड साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु तुडमा लिसायुडसा । ओ भाराक दुमचि टुप्खालादा यायोक् मुमा मलिसायुडसाओ युडारा । मोसाआ निनामसेडिम चाम्माखाडमायु, साक्सिचिओ याक्खाठोड, बाखाछा हाडछामि, सोत्मान्चिन मान्सकादा, बाखामि थाप्सडहिलिम तोक्मायु, चाअ्वाताम रात्मायु, निहाडहोन चाअ्वालाम सुद्धा IFC ओ ँ कातेत काचिचिन्मा लाम्चि वाको निहाडहोन छेन्विखिमओ दुमसेडिमिदा मछुकओ दुम ताओ युडाडा ।

तालिका E-2 दा धाना मचेप्टाओ दुमसेडिमिचि, मापदन्डिचि ति मोचिओ तोडमायुचि ओदा खाडमुमा मलिसायुडसा ।

रात्मायु दुमसेडिम	काचि
निनामसेडिम चाम्माखाडमायु कि (OP/BP 4.01) PS1: निनामसेडिम ओन्कि साप्टेन्मि कमा कातओ खुक्छेतओ चाम्माखाडमायु कि तोडमायु	<ul style="list-style-type: none"> ● 'क' भुडओ काचिबुत्ला भारा निनामसेडिम खुक्छेत चाम्माखाडमायु तोडमायु काचिबुत बने मुमा ● भाराक कि आप्पिओ साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु ओन्कि साप्टेन्मि काचिपेलेम ● निनामसेडिम खुक्छेत चाम्माखाडमायुओ अयामचिओ पारा अक्तेत भारा खुक्छेत चाम्माखाडमायु त्यारा मुवायुडसा कि मो पुडमालाम्पाओ दुमदा नेपाल हाडकोपओ प्राविधिक फाकावा पसा IDA तुडमाओ निम्पाड अक्तेत तत्व युड्याडओ तोडमायु मिचिमिन्मा त्यारा मुमालिओ युड । ● निहाडहोन निनामसेडिम कि साप्टेन्मि लेकावाचि मयुडओ मनाभुड युडमा लिसाओ युडाडा । काचि मुमालाम्पा लेकावा भुडआ छेन्विखिमसुद्धा दुम तोडसुओन्सामि साप्टेन्मि काचिपेलेम ओन्कि निनामसेड काचिमु पुड लि हे अलिनिनओ दुम अछ्छ मु । ● निनामसेडिम खुक्छेत चाम्माखाडमायु, साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु कि साप्टेन्मि काचिपेलेमओ त्याराओ दुमदा काचिबुत्ला खुक्छेत मछुकटाओ टेन्पाडचि नुलोक कि यडखान पमा दुमआ (ICP) भाराक बाखाछा कि मान्तोककादा मनाभुडिचिनेन भारा भुडदा थाप्सडहिलिमि दुमदा ढिवाड यायोक्मि काचिबुत्ला लिसाओ युडाडा । ● निनामसेडिम खुक्छेत चाम्माखाडमायु ओन्कि साप्टेन्मि

	<p>काचिपेलेमआ टेनदाओ मनाओ लाम्मायु दुम कि मिन्माछ्पायु निपाड लाम्पायु लिसाओ युड । साप्टेन्मि चाम्माखाडमायुआ काचिबुत्ला खुक्छेत मनाभुड कि मान्तोककादा भुडचिओ भाराक सामुदायिक काडमाआ खान्नुलो लियाडओ खाड मुसु ।</p>
<p>PS2: काचि मुकावा कि कार्यठोडओ युडखा</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● बुदाउओ काचिकावा याडसेड ओन्कि रात्मायु कि HRR तोडमायु काचिमु कि लाम्पाचि नुत्नुवा ममुवायुडसा । मोदा दुम तोडाचिओ निनामसेडमि कि साप्टेन्मि काचिपेलेम पुडमाओ निम्पाड पाक्मा मलिसायुडसा ।
<p>PS3: अभुड खाम्माचिओ तोक्मायु कि चित्माकात्मा सेडमा</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● निनामसेडमि तोडमायु काचिमुदा बड्ढे दुमदा चित्माकात्माओ सेडमा कि रात्माओ दुमचि पाक्मा मलिसायुडसा । निनामसेडमि ओन्कि साप्टेन्मि काचिपेलेम पुडमाओ दुमदा चाहा लियो ओन्सामि हानछाड टेप्याडसा मखात ।
<p>चाअ्वाताम रात्मा (OP 4.37) PS4: सामुदायिक यामसेड कि रात्मा</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● निहाडहोन लेकावाचिओ मनाभुडचिनेन चाअ्वाताम रात्मा दुमदा काचिबुत्लाओ भारा दुमदा यायोक् खोम्मा कि मनाभुडचिआ ह्वाखेपि बने मुखा ठोड खाडमा, टुप्पा लिसाओ । ● कावेलि उर्जा लि.दाडका चाअ्वाताम रात्मा काचिमु बने मुमा मोहाडा तुडमाकि लासा बनेमुमा भारा आपतिदा छुकृतिनओ योक्दा त्यारा काचिमु बने मुमा ● काचिबुत्लाओ दुमआ खुक्छेत मलिसाओ मनाभुडचि रात्माचि ओन्पाड बड्ढे नुवाक लाम्चिदा दुम तोडसा निनामसेडमि ओन्कि साप्टेन्मि काचिपेलेमदा पाक्मा लिसाओ (खाडलि-काचिबुत्ला बने मुमायड योक्दा रड्बिचि नुलोक कोन्मायुडमा तोडमायु)
<p>मिन्मा मान्काड लासाएम्मा (OP/BP 4.10) PS5: बाखा खित्मा कि मिन्मा मान्काड लासाएम्मा बाखाछा मनाभुड</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु तुडमा लिसायुडसा । मो चाम्माखाडमायुआ लासाखिम बने मेत्मापमा अदोत्तिनओ कि चुप्पाड ओन काचिबुत्ला भुड रड्गिओ बाखाछा हाडछामि कि चित्तलो छेन्बि कातोक्चि मोदाडमा मछ्छनखान हे नि मिचिनड युड्याड । ● साप्टेन्मि काचिपेलेमआ RCLAP कि IVCDP पाक्मा मलिसायुडसा । मोसाआ बाखाछा मनाभुडचिओ निम्पाड भारा फामायु काचिपेन वाहेका टेप्पायु लाम्चिछाड पाक्मा मलिसायुडसा ।
<p>खोक्लिना याक्खायु (OP/BP 4.04) PS6: जइविक विविधताओ रात्मायुक कि खोक्लिना याक्खायु सम्पदाचिओ मायडतारि तोडमायु खाम्माचिओ तोडमायु</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● काचिबुत्लाआ खोक्लि साक्सिचिओ खोक्लिना याक्खायुदा खाडसा मान्खाडसा दिछाड खुक्छेन अमुनओ ● ढिवाड खुक्छेन चाअ्वा हकनामदा चाअ्वा साक्सिचिओ सोत्मान्चिनदा असरा ● काचिबुत्ला योक्दाछाड खाडमायु तुडमायु मुमा ● टेन्पाडमि चाअ्वालो न टेन्पाडमिचिओ चाहा लियो कि निनामसेडमि दोत्मायु सिन्सा काचिबुत्लादाडका तुडमायु पाक्मायु ● युन्वाओ ह्युक्को छानह्युत्ति लियो निनामसेडमि चाअ्वासोनआ हाडछामिभुड याडमायु कि मान्याडमायु चाअ्वाओ याडमा कि

	<p>निनामसेडमि चाहा लिओ मिचिनुड युडाडा । अक्तेत चाअ्वा निनामसेडमा तोडमायु काचिमु (AEMP) मोदा टोप्पो निहाडहोन मुकामि कि फाम्मायु तोडमायु सुद्दाओ काचिलाम्चि पाक्मा मलि । मोदाडकाडा काचिबुत्ला एम्मा कि तुडमाओ दुमदा दुमचि तोडमाचि मलि ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ● नेपाल हाडकोपआ लिमा रओ खोक्लिला चाअ्वादा कायुड्चिओ खुक्छेत चुक्मायुदा चाहा लिओ डा कि चिचित्दाओ साक्सिचि तमोर-कावेलि चाअ्वाखाम चोप्माखिप्पादा तुडमा लिओ युड ।
<p>खाम्मायु रिदुमपादुम्मि सम्पदा (OP/BP 4.11) PS8: थाप्सडहिलिमि सम्पदा</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● काचिमु हुप ओरिपोरि खाउ बुसुयडरि कि आराडओ सुरिनाम सम्पदा मात्तडओ ● सुम्कातेत रिदुमपादुम्चि सुरिनामआ धरोहराचि मयुड्याडओ खोन्नुछाड काचिमुआ बड्ढे चडतान्चिनओसाआ खोन्लेका खान्अत्लो अलिनिनओ ● अवसर सिन्मायुलाम (काचिमुआ बने मुडुओ बेन) बने मुमायड बोलपत्र कि करारपत्रदा छाप्ला लि
<p>निहाडहोन चाअ्वालाम</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● निहाडहोन छेन्बिखिम तोडमायुआ जुन २७, २००२ दा चिना, भारत कि बंगलादेस निपाड काचिबुत्ला पुडमा बुया खायड पमा लिसाओ युडाडा । २०१३ अगस्टमा मो यडखाना लासापमा लिसाओ युडाडा । ● पमायु बेनहुद्दा निहाडहोनचिदाडका दिछाड दुम मान्ताओ

खिप-४

आधाररेखिय निनामसेड

ओ खिपदा काचिबुत्लाआ खुक्छेतदा मछुकटाओ हुपचि निनामसेडमि कि साप्टेन्मि दुम्चिदा भाराक दुम फेमा लिसायुडसा । ओ खिपआ दि खाडमुमा लिनालो कावेलि 'ए' हुपदा देम खान्नुओ निनामसेडमिभुड कि साप्टेन्मि-थाप्सडहिलिमि दुमचिआ भेम्मायु युड्याड, मोसाआ काचिबुत्ला तेप्पायु चाअ्त्मायु दुम्चि मयुड्याड । मचोत्तान युडनान्चिनओ डाचि चोम्चोरिदाडका पुक्मायु युन्वाचिदा युडओ लयाडओ खाम्माचि थेग्रे मलिओ कि इन्नि छेन्बि कातोकचि ओ काचिबुत्लादाडका खाडमायु खुक्छेन लिओ युड, मोचि सिमित आधाररेखिय खाडमायुचिओ ओन मयुड्याड ।

कावेलि होडकु चाअ्वालाम :

तमोर युन्वाओ फामायु युन्वाचिदा कावेलि युन्वाओ मेत काचिबुत्लाओ बने मुखायुदाडका ५२.४ किमि याक्याड । कावेलि होडकोओ चाअ्वा भारा मुखा फेदाप चाअ्वा ताम्खा ठोडदा ८६२.३ वर्ग किमि युड्याड । कावेलि युन्वाओ फाकावा युन्वाचिदा तावा, फावा कि इन्वा होडकु मयुड्याड । कावेलि युन्वादा अदोडकोन ६१.४ घनमिटरा प्रति सेकेना लाम्पा चाअ्वा सोन्युड । चुक्लो चाअ्वा मार्च (हाक्युड) दा ८.६३ घनमिटर प्रतिसेकेना कि बड्ढे चाअ्वा अगस्ट (वापोन) १८१.७१ घनमिटरा प्रति सेकेना सोन्ओ हाक्मा रम ।

नेपालाओ भारा युन्वाचि वात्निडा ओ युन्वादा छाड खेरेक्ला खात्मा र । मुवाको ४०-५० थोडचिदा इदेडमाड खाक्को ठोडदा छाड मुवाको मान्खात्युक । सिन्मायु ओन्सामि वाताडओ योक्दा १३,६१६ PPM ओ योक्दा खालाक खाम्माचि महोन्ताओ सिन्मा लिसा युडसा । ओ सेप्टेम्बरादाडका वातायुडओ वेन युन्वादा भेला लिओ युड ।

थोड निनामसेडभुड :

यो काचिबुत्ला हुप नेपाल हाडकोपआ लुसुओ खाक्कोछाड खाडमायु रात्मायु हुपदाडका बुडखाया छुक । ओ हुपदा ह्वाखालाकओ जइविक विविधिताचिदा कन्चनजङ्गा रात्मायु हुप कि तिनजुरे मिल्के जलजले खोक्लि छुक्याड । ओ ह्वाभुडओ हुपचिदा ओ काचिबुत्लाओ दिसोछाड खुक्छेत अमुन्योन । कन्चनजङ्गा रात्मायु हुप (कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लादाडका २५ कि.मि.ओ हकनाम ह्याना) कि तिनजुरे मिल्के जलजले खोक्लि (कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाओ १० कि.मि.ओ हकनाम ह्याना) ह्वाखालाकओ चोम्चोरि हुपदा मछुक्याड कि मो हुपचिदा तालमामा अक कि अक्छाड लेन कोन्मादोत ।

IUCN आ मामाखात्मा मुयाडओ निकि सुचिकृत मुचिओ *Dioscorea deltoidea* (खोक्लि साकि, *Deltier yam*) कि *Orchids* (आम्लबुड) बाहेका खाक्कोछाड सडटाडचि ओ काचिबुत्लाओ रङ्गि अतोक्तिमिन । मो हुपओ छेन्बिपोन्मा सुरिनामओ हिसावाआ हाडहोनआ रात्मायु *Shorea robusta* (साखुवा) *Bombax ceiba* (सिमल, रेसम कि बाडगाटाड) कि खालाकओ *Lichen* (भ्याउ) चि बड्ठे ओन्दा तोक्तिन ।

काचिबुत्ला थोड रङ्गि आराडयुका केन्मातात्मा लिसाओ कि चुक फाकावा चासुमि मुमा काचि युडातायुडसा । चाअ्वा पाक्माओ निम्पाड वातामाओ हुडमा लि । कोकोलोकमा, साम्पिचा, गहु, दलहल, आअ्वाताड कि खान्चि सिमाचि मलि । अदोडभेप्लो चामा मलिओ फलफुला, खाक्चडछाड लिन्मापोन्मा मलि ।

काचिबुत्ला हुप रङ्गि बड्ठे चासुमि मुखा वक कि इन्निदा खोक्लिछाड युड्याड । मनाचि मफेसाकि मयुड्युड । काचिबुत्लाओ अक्चिलोक चाअ्वाखाम अमरपुर टेनओ कावेलि गरजिते ओन्कि ढिवाड हुसेनि सामुदायिक खोक्लिदा छुक । मायडतारिओ निम्पाड खिराओ २२.५० हेक्टर वकदाडका, ५९ प्रतिसता (१३२८ हेक्टर) वक युन्वा केम, चाअ्वापोन खात्वा थोड, ३४ प्रतिसता (७.६५ हेक्टर) चासुमि मुखा वक हेनाओ ७ प्रतिसता (१.५७ हेक्टर) खोक्लि सामुदायिक ओन्कि खोक्लि हुपदा छुक । भारा ९ थोडदा सामुदायिक कि खोक्लिआ खुक्छेत मुओ युड । (उक ठोड्ठा बड्ठेदा ढिवाड खोक्लि हुप दिप्टुहेदा ०.७० हेक्टरा दिप्टु) ।

बड्ठे खोक्लिहुपचि खिम्दा केन्मायु कि खोक्लि साक्सिचिओ आप्पिओ मिचिनड वात्नि चान्मा पमाचिओसा मासाखाइसाओ युड्याड । काचिबुत्ला हुपकोडदा कि खोक्लिओ रङ्गिचिदा ताक्पेतओ कि ढिवाड खालाकओ खोक्लिचिओ निम्पाड खान्नुओ याक्खाथोड माआड । कोइबेन चाइसि मताओ खरसा, भक्साचि बाहेका छेन्बिमि कि रात्कामिओ खाडमायुआ सुरिनाम खुन्ओ मुवाको साक्सिचिओ सोत्नान्चिन लाम ओ खोक्लि हुपदा अछुक्किनन ।

चाअ्वा निनामसेडभि :

कावेलि युन्वादा ३१ खालाकओ डाचि मयाक्याडओ खाडमुमा लिसा युडसा । मोचिदा १२ खालाकओ साक्सिचि सन् २०११ ओन्कि २०१३ दा खाडमा-लाम्मा मलिसओ युडाडा । काचिबुत्ला रङ्गि IUCN आ

मामाखात्मा ममुयाओ निकि खाक्कोछाड डाओ खालाक्चि मात्तुडिचि । खोन्नुछाड, सुम्कातेत मेल्लो कोन्मा कार डाओ खालाक्चि Bagarius yarrelli, Tor putitora कि Tor tor, ह्वातेत ताक्पेत ओन कोन्मा कार्चि Schizothorax richardsoni कि Neolissochilus hexagonolepis भाराक छुक खालाकओ मामाखात्मा ममुयाडओ डाओ खालाक्चि काबेलि युन्वादा धित्मा मलिसा युडसा । मोचिदा Tor putitora मामाखात्मा मुयाडओ, Schizothorax richardsoni बड्ढे माखाखात्मा मुयाडओ कि महेनाओचि मामाखात्मा ममुयाडओदा क्मा कात्ओ निकि सिन्मा मलिसायुडसा ।

काबेलि युन्वादा देम्खा नुछाड युडयुडओ काब्रे डा (Glyptothorax) मो युन्वादाओ ढिवाड डाओ खालाक निकि सिन्मा लियाड । मोहाडा, Schizothorax sp हिम ट्राउटओ नडा सिन्तुम, काबेलि युन्वादा तोक्तिन्ओदा ताक्पेत नि कोन्युडओ ढिवाड इन्खावा मेल्लुओ डाओ खालाक युड्याड । बड्ढे मेल्लो काकोन डाओ खालाक्चि अक्टोबराओ वापोन बेन चामायु लाम्सा छा तोक्सि मता ओन्कि तमोर युन्वादाडा मलाखात ।

हात्नुड्वा लुओ बेनओ अदेडदाडका चाअ्वा तायुडओ बेनतारि डाचि युन्वाओ धाक्कोछान धुत्ति मसोत्तान्चिन । बड्ढे खालाकओ डाचि वापोनओ योक्दा ह्युत्तिडा मयुडा । काबेलि युन्वादा कायुड डाचिओ छा तोक्मा बेन वापोनओ योक्दाडा लि । खोन्नुछाड कोइ डाचि आप्पिओ डाछाचि कावेनि युन्वादा छित्दासा वातामा बुयाडा मढिन । चाअ्वा पोन्मा बुया छुक खालाकओ छा तोक्खा हुपकि हुवाउ पोन्खा हुप मयुड्याड ।

धाना मलुवाओ छुक खालाकओ डाचि तमोर युन्वादा छाड तोक्तिन कि नेपाला भेप्ला बड्ढे तोक्तिन ।

साप्टेन्मि-थाप्सडहिलिमि युडखायु

यो काचिबुत्लाआ ताप्लेजुड कि पान्थरा ढिटेनचि नोप्टुचिओ युड्याड । मोदा मनाभुड ३,३६,६५४ कापाड मयुड्याड । ओ ढिटेनचिदाओ तोप्पो छेन्बिकाचि निओ चासुमि मुमाडा युड्याड । चासुमि हुप निक्लाम हडमायु पोन्मा खालाक युड्याड । रेमिट्यान्स, चुप्पाड इन्खाला, घरेलु उद्योगा, चासुमि ओन्कि खोक्लि उपज कारखानाचि मोहाडा चासुमि हुप फोडसा खात्याड । मो ढिटेनचिदा रेमिट्यान्स वाडमा काचि लियाड । ओ काचिबुत्लाओ खुक्छेत पान्थराओ अमरपुर चुक्टेन कि पन्चमि चुक्टेन ओन्कि ताप्लेजुडओ थेचम्बु चुक्टेन कि नाडखोल्याड चुक्टेनदा छुक । काचिबुत्लाओ तोप्पाड बने मुमायुचि खाडलि टोप्पो काचिखिम, surge shaft, चाअ्वालाम, विद्युता खिम वाको अमरपुर चुक्टेनदा मछुक । ओ ह्वातेत चुक्टेनचिओ भारा मना खिप्खाला २१,०९८ (४८.१ दुवाछा कि ५१.८८ महिला) मयुड्याड । ओ ह्वातेत चुक्टेनचिदा दुवाछा कि मेछाछाचिओ अचु मनाखिप्खालाओ बाराबोरि १:१०७ युड्याड । प्रति खिम्पाड ५.५८ कापाड सालुम्सड मयाक्याड । काचिबुत्ला खुक्छेत हुपचिदा दुवाछा, दलित कि बाखाछाचि निपाड मान्कोकदावाचि भुड निकि छेन्मा मलिसायुडसा ।

साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु अछड खाडमुमायु ओन्सामि मो ढिटेनचिदाओ छेन्बिमि दुम चासुमि कि मान्चासुमि दुमआ कोत्तुडु । मान्चासुमि दुमओ ताखाउ निहाडहोनदा काचि मुसि खात्मा, रेमिट्यान्सा कि काचिसिवा चामा (सेवा, पेन्सना, व्यापारा, ज्याला मजदुरि, घरेलु, उद्योग) वाको मयुड्याड । चासुमि कि साक्सि केन्माआ खिमदाओ ताखाउदा १० प्रतिसता भागा लाउडुनालो जागिर, पेन्सना, सेवा वाकोसाआ २० प्रतिसता कि रेमिट्यान्सा ५० प्रतिसता तोलुडु । साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु अछड खाडमुमायुआ दि

खाडमुसुनालो मो हुप्दाओ बाखाछाचिओ मुमाचामाओ ढिवाड खाम्मा निओ खाम्माचिओ याडमायु कि छेन्वि दुप्पा काचि अक खालाकडा युड्याड । कोइ बाखाछाचि कि देडदा मछुक्टाओ मनाभुडिचि बाहेका भाराचिओ छेन्वि फामायुओ अक्तेतडा छेन्वि फामायु प्याकेजडा नुयाड ।

कावेलि युन्वादाडका चाअ्वा पाक्मा, दुडमा चाअ्वा, चाअ्वा भान्टा कि मनाचिआ चाहा अमेतओ खाड खालाकओ काचि निम्पाड याडमा अलिनिन । खोन्नुछाड, दि दुमदा मिन्मा खात्मादोतनालो टेन्पाडिचि ओ युन्वादा डा मसेत । खोचिओ ओ छेन्वि दुप्पा काचि माआडकि मकायाडओ योक्दा अचु नडा नुमा निम्पाड मुमा लिओ नि सिन्मा लि । कोइ खिप्पाडिचि चासुमि मुमादाडका अलोनओ अचु बेनआ डा लाप्पा काचि ममु खोन्नुछाड इन्माओ निम्पाड माआड । माभिचिआ डाचि सेत्मा नडखान कि विजुलि अपाक्कि मसेत्ओसा डाचिओ भोम चित्लो लिसाखाराओ निकि मनाचिओ मिन्मा चाअ्त्याडओ दुमछाड युड्याड ।

आराडओ खाम्मायु, थाप्सड हिलिमि कि बसियडरि ताखायु :

काचिबुत्ला हुप कि मोसोओ रडगि चुक्तेनचिदा थाप्सड हिलिमि कि आराडओ खाम्मायु सुरिनाम खुयुडुओ खाक्कोछाड ठोड मात्तड । खोन्नुछाड, खालाकओ थाप्सड हिलिमि थोडिचि मयुड्याडओसा काचिबुत्लाओ बने मुखा थोडदा चिलोक फान्मादुम लिसायुडसा ।

हिन्दु साम्योक ओन्सामि साम्योक्मि वाचाक्मा कि मसदाओ मनाचि हत्खा थोड निपाड युन्वादाओ चाअ्वा याडमा लि । चाअ्वातामदाडमा २.५ किमि ह्युनि पान्चायन सिवालय (कावेलि) माडखिम युड्याड । काचिबुत्लाआ चाअ्वाओ असोन चुक्मायु ५.६ कि.मि. हुत्दा छुक्ओ ओ माडखिम अक्तेत ढिवाड साम्योक्मि थोड युड्याड । सिवरात्रि, एकादसि वाको चानुचाचिदा बड्ढे कापाड मनाचि मोदा मताकि वा मचाक । कुसे अउसि, माता तिर्थ अउसि वाको चानुचाचिदा ओरिपोरिओ ठोडिचिदाडका मनाचि मताकि तमोर कि कावेलि युन्वादा मेला खाडसि कि वा चाक्सि मताओ युड । धाना खाड मुमा लिसाओ ५.६ किमिओ युन्वादा हिन्दु साम्योक्मिचओ सुम्कातेत (खोलाखर्क, कावेलि कि सिरुपा) मना हत्खा थोडिचि मयुड्याड । पिनासि टेनदाओ माभिचिआ दोड्दावा कि दोड्दाडा, धुलि माड, सुनसरि माड कि तमोर माड मुसा तमोर युन्वाओ माड अमेत । काचिबुत्ला बने मुखा चक्दा मना हत्मादेड युडमा अक्तेत पाटि बने मुमा लिसायुडसा ।

ट्राउट (Schizoar Sps) कि स्टोन कार्प (Psilorhynchus pseudochenius) डाचि बाखाछा (राइ, लिम्बु, माभि) वाको भुडिचिआ नुवाक माड मुसा आप्पिओ माडिचि पमा मलि ।

खिप ५

विकल्पचिओ फोडमायु :

यस खिपआ कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाओ बने मुखा थोड कि काचिबुत्लाओ डायुवाओ विकल्पाचिओ दुमदा दुम फोडसु । नि जलविद्युत काचिबुत्लाचिओ हाक्मायुदा ओ काचिबुत्लाओ सान्दभिक अछडदुम एम्सु । (तालिका E.3)

नेपालादा आइमित विजुलि सावा चाअ्त्माचि चिन्माचि चकिन बड्ढे विद्युत काचिबुत्लाचि तुडमाचि मदोत ।

निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायुओ खन्ड ५.३ दा no-project ओ विकल्प वात्ति याक्याड-डिजलदाडका विजुलि लोन्मा, मोहाडा fossil fuel, गोबर ग्यास ओन्कि चिप्मानामदाडका नामसावा कि

भारतायुडका विद्युत खित्माथाक्मा वाको विकल्पचि याडमा कि मोचिओ अछ्छदुमचिदा यायोक् मुमा लिसायुडसा । ओ दुम कावेलि 'ए' काचिबुत्लाओ छेन्मायु बेनछ्छाड यायोक् मुमा लिसायुडसा ।

सन् १९९७ मा निहाडहोन छेन्विखिमओ फामायुदा नेपाल हाडहोपआ १३८ कातेत जलविद्युत काचिबुत्लाचिदा (१० दाडका ३० मेगावाट तारिओ) ताक्पेत निओ जलविद्युत चोप्माखिप्मा काचिबुत्ला (MHSP) लाम्पा मछ्छेन्टाओ कि निनामसेडमि दुमचि खाडमा मलिसा हेदा मो छेन्खालादा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ खिप्मायु ७ दा युडाडाओ खाडमुमा लिसाओ युडाडा

तालिका E.3 :छेन्मासि दुम लुमासि लाम्पाओ अछ्छ

खिप	छेन्मा	तोप्पाड अछ्छ
१.	खाक्कोछ्छाड काचिबुत्ला मात्दड	विद्युतओ तात्मायु कि दोत्मायुओ दुमदा मो पोन्याडसा खात्याडओसा मोसाआ चाअत्मायु साप्टेन्मि, छेन्विमिओ खाडमा खानअत्याड । ओसाआ डिजेलादाडका तुडओ जेनेरेटरओ याडमा पोन् खात्याड ।
२.	जइविक सावादाडकाओ विद्युत प्लान्ट	ओ लाम्पा लोन्माड विजुलि प्रतिकिलोवाट ०.३० अमेरिकि डलरा छुक । मो आइमितदाओ ५ खेपि बड्हे छ । ओ लाम्पा विजुलि लोइसुम हेदा प्रति २०१ गेगावट विद्युतदाडका १,६०,८०० टन कार्बनडाइअक्साइड ग्यासा लोन । मोहाडा, सल्फर, नाइट्रस अक्साइड वाको ग्यासाचि मलोन्ओसा साप्टेनदा खानअत्ओ निनामसेडमि खुक्छेत लि ।
३.	भारतदाडका टेप्पायु विजुलि खित्माथाक्मा	भारतादाडका खित्मा तात्मायड विजुलि खोन्लेका भरपर्दो मात्दड । मो छ्याडछ्छाड । मायड नेपालाआ चुडवादा खित्माकि वापोनदा लासा इन्माडा लि । वात्तिओसा भारतदाडका तात्मायु विजुलि २०१ गेगावट बाराबोरिओ विद्युतआ १,६४,८२० टन कार्बन डाइअक्साइड टेप्पा लि ।
४.	नाम सावा	नाम सावादाडका लोन्मायु नुत्नुवा जलविद्युत दाडका छ । हाडकोपदाडका विजुलि लोन्मा निकि फामादुम खोन्लेका मात्दड ।
५.	हक सावा	प्राविधिक लाम्पा नेपालदा हकदाडा सावा लोन्मा खोन्लेका रकावा मात्दड । ओ मोन्लेकाडा छ्याडओ युड्याड । मोहाडा ओसोओ निम्पाड हाडकोपआ छेन्वि फामा दुमछ्छाड मात्दड ।
६.	नि जलविद्युतओ लाम्पाचि	प्रस्तावित काचिबुत्ला भारा काचि मुमा कि निनामसेडमि खुक्छेत चाम्पाखाडमायु देड १३८ कातेत लाम्पाचिदाडका छेन्मा लिसाओ युड्याड । खालाकओ बने मुमायु कि दुमसिवादाडका ओ काचिबुत्ला छेन्टाओ युड्याड ।

खिप-६

सम्भाव्य निनामसेडमि खुक्छेत कि चुक्मायु लाम्चि

ओ खिपदा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाओ एम्मायु ओन्कि तुडमायुदाडका निनामसेडदा छुकओ दुमदा हान्मा दुम फेमा लिसाओ युड्याड । (तालिका E.4) मोहाडा, मुवाको खुक्छेतचि चुक्मा निपाड लाम्चिछ्छाड

ओदा खाडमुमा मलिसायुडसा । वाको चुक्मायुचिओ दुमदा आप्पिओ खिमपेलेम युड कि तामा रओ खान्अत्ओ दुमचि छेक्माचि कि इन्निओन मुमाचिओ निम्पाड निहाडहोन खालाकओ मुखामचि सुद्धा मतोडओ युड ।

काचिबुत्ला एम्मायुदा अस्थायि खुक्छेतचि

नुत्नुवाओ बने मुमायु खालाकओ काचिचि वात्तिडा काचिबुत्लाआ बने मुमायुछाड खालाकओ निनामसेडमि कि साप्टेन्मि खुक्छेतचि लोइसुचि । खाडलि : (क) बड्ढे बाखाथुलि धुवा, रडविचि मकोन्ओसा लामदा छत्काराछत्छत्, लयाडओ खाम्माचि याडमा (ख) हानिकारक वाताम चिप्मानाम कालोन कि मोसाआ बाखा हुत्तुओ चाअ्वा कि बोन्वाचिदा खान्अत्लो लिओ ग) हानिकारक ठोस चिप्मानाम लोन्मा (घ) बड्ढे बाखा सोन्मा (ङ) बने मुयाडओ योक्दा विकुच्चो (च) रडवि कि कोन्मा योक्दा रडविचि मधुड, मधामकि विकुच्चो, सखाला, इनु । कामा लियाडओ योक्दा काचिबुत्ला हुप रडगि काचिकामु मनाधि बड्ढे मताओसा मनाभुड पोन्ओ युड । काचिबुत्लाओ निम्पाड ६००-८०० काचि कामुचि काचिबुत्ला थोड चक्दा खिम मेत्माचि मलिओ युड । ओदाडका खोक्लिला सम्पदा कि साप्टेन्मि सामुदायिक खोक्लिचिओ बड्ढे साफि खुक्छेत लिओ दुम मिन्मा रन । पोन्मायु मना खिप्खालाआ सड, हत्मायु सड कि दुडमा चाअ्वाओ दोत्मायु पोन् । मोहाडा याम्सेड मुमा कि याडखा सेडमादा चाअत्लो लिओ दुमआ टेन्पाडओ खाम्माचिआ अयाक्निनओ सिन्मा लियाड । खालाक-खालाकओ मनाचि मता कि काचिबुत्ला भेप्पो कामा कामुचि मयुडओसा साप्टेन्मिदा खान्अत्ओ दुमचि खाडलि : खाबात वाछोन दुडमा, मेछाछा दुवाछा तोडमा कि मसोत्ओ रोगाचि पोन्मा मर ।

चुक्मायु :

कम्पनिआ निनामसेडमि कि साप्टेन्मि खुक्छेत चुक्मा निम्पाड निनामसेडमि तोडमायु काचिमु मुओ युड्याड । ओ काचिमु लाम्पा (क) बाखाओ धाक्को छानदाओ बाखा खोम्मा कि लासा याडमा, बने मुमा निम्पाड चाहा मलिओ खाम्माचि उक ठोडदा युडमाचि, तुमायड बाखादा बाखा सोन्मा मान्पदामा (थाडमालाम्पा कि दक्वालाम्पा चाअ्वालाम तुमा, खोम्मायड चाअ्वा नुलोक केमा) : (ख) यन्पालाम्पा वकओ रात्मा (थाडमालाम्पा कि दक्वालाम्पा चाअ्वालाम तुमा, सित्वा लित्मा, भित्तादा पर्खाला पाक्मा) (ग) लामओ ह्वापट्टि चाअ्वालाम बने मुमा, साडमायुचि मान्साडदामाचि (भडमायु काचिचि अखोलेन ओन मुमाचि, काचिमुखा थोड रडगि हर्न साडमा मान्पदामाचि): (घ) चिप्मानाम चाअ्वा निपाड अक्तेत ट्याङ्किदा खोम्मा (ङ) बने मुमायुड बेन याडमायु लुब्रिकेन्ट्स, नडखान रसायन वाकोचि साड्आछाड नधिरुन्चिओ ठोडदा वेत्माकेमाचि (च) थोडथोडदा एखाराक बनेमुमा, बने मुमायु कि युडखाखिमचिदाडका लोनओ चिप्मानाम नुओ थोड्दा युडमाचि (छ) भडमायुदाडका खति लिओ खिम/खाम्माखुइचि लासा बने मुमा निम्पाड छेन्चि पमाचि (ज) ग्राभेल मुमायड लामदा कोइकोइ बेन चाअ्वा पाक्सा बाखाथुलि मान्पेन्दामा मुमा, याडमायु रडविचि कोइ बेनदा बने मुमायुडमाचि (झ) ठोस ओन्कि अवा चिप्मानामचि चाअ्वाखामदा मान्होन्दामाचि (ट) मुवाको चिप्मानामचि खोम्माचि, हामाचि कि वेत्माखात्मा निम्पाड पुडमा (ठ) सडराड लित्मा काचिपेन बुत्मा, काचिबुत्ला बने मुखा ठोडओ काचि चिन्देड मोदाडका मलोन्टाओ चाअत्मायुचि चुक्माचि निम्पाड उपायचि लोन्माचि ।

काचिबुत्ला बने मुयाडहेदा काचिकामुचिओ तामायु नुलोक तोडमा कावेलि इन्जि लिमिटेडआ भारा काचिचि त्यारा मुयुडसुचि । मोओन्सामि काचिकामुचिओ निम्पाड आचार सड्हिता बने मुमा, आप्तुवाराड, वाछोन खाबात मान्दुडदामा, काचि कामुचिओ निम्पाड इन्धन पमाचि वाको काचिपेन्चि मयुड्याड ।

बने मुमायु योक्दा इन्निओ बेन कि जोखिम चुक्मा निम्पाड इन्निओ बेन ह्युनाओ लाम कि काचिमुचि लाम्पा काचि मुमादोत

- यडखान्मि ओन्कि साप्टेन्मि जनचेतना काचिपेनदाडका टेन्पाडमिचिआ काचिबुत्ला पोन्मायु कि मनाभुडचिओ रात्माओ दुमदा सावामिन्मा पमा । ओसोओ निम्पाड टेन्पाडमिचिसुद्दा अचु मिचिदुम लाम्पा, दुम अतोडनिन्ला तोडमायु भुड बने मुमा वाको काचिपेन्चि तुडमाचि नि सिन्तुम ।
- टेन्पाडमि मनाभुड, कार्यदल कि यामसेडदा ताओ तोडमायु मना याम्सेड काचिपेलेम त्यारा मुमा
- बने मुमायु बेनदा रडबिचिओ कोन्मादा तोडमायु काचिमु तोडमा

निनाम्सेडमि भारा छाप्यायुचि भारा छाप्यामिचिदा पाक्मा मलिओ युड । निनाम्सेडकि तोडमायु काचिमुओ अखाडमायु ओन्सामि बने मुमायु काचिचिओ खाडमायु लिओ युड ।

मायडतारि निनामसेडमि खुक्छेत

बाखा निनामसेड :

ओ काचिबुत्लाआ बाखा जइविक खालाकदा चिलोक ओन खुक्छेत मुमा मुडुओ खाडमा लिसायुडसा । ओ काचिबुत्लाआ बाखा चाअ्वासोनआ सोलुखात्तुओ बाखा कि १.५७ हेक्टरा खोक्लि बाखादा लिसाओसा (०.३३ हेक्टरा सामुदायिक खोक्लि कि ०.९७ हेक्टरा कबुलियलि खोक्लि) लिसाओसा मायडतारि खुक्छेत मुमा अरनओ सिन्मा लिसायुडसा । ओ खोक्लिचिदाओ खोक्लि साक्सिचिओ अस्थायि युडखाथोड ओन युड्याडओसा कि काचिबुत्लाआ भारा २०० कातेत सडराडचि ओन खुक्छेत मुचिओसा ओदाओ जइविकदा मोन्लेका खाडमायु खुक्छेत अलिनिन । खोन्नुछाड काचिबुत्ला पोन्मायुसुद्दा मनाभोडदा पोन्मा, इन्धनओ बड्ढे दोत्मायु, खोक्लि साक्सि कि सडराड खमायु आप्तुवाराड वाको अखान्मिनओ खुक्छेतचि लिमा मर । ओदाछाड ढिवाड चाअ्त्मायु मनाभुड पोन्मा खमायु आप्तुवाराड खाडमा लिओ युड ।

तालिका E.4: काचिबुत्लाओ सम्भावित निनामसेडमि ओन्कि साप्टेन्मि खुक्छेत, जोखिम ओन्कि चुक्मायु लाम्चि

काचिबुत्लाओ खुक्छेत ओन्कि जोखिम	चुक्मायुओ लाम्चि
अस्थायि बने मुमायु खुक्छेतचि	
बाखाथुलि, धुड्वा, ध्वनि एन्मायु, रडबिचिओ तामायु लाम्छेक कि ढिवाड खाम्माचिओ तुडमायु चिप्मानाम चाअ्वा लोन्ओसाआ चाअ्वा ओन्कि बाखा खान्अत्ओदा पोन्मा	<ul style="list-style-type: none"> ● कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ वाको काचिचिदाडका खुक्छेत मुमा मान्पदामा तोडसायुडसा । खाडलि : बने मुमायड खाम्माचि अयुडखा ठोडदा ओन खोम्मायुडमाचि, यन्पालापपा थोडओ रात्मा, ध्वनि एन्मायु कोप्पा, युडखाखिमचिदा एखाराक बने मुमा, चाअ्वा खान्अत्लो मुमादाडमा छेक्मा, सडराड लिन्मा, काचि कामुचिओ निम्पाड आचार सड्ढिता बने मुमाकि पुडमा इनु । ● यडखान्मि ओन्कि साप्टेन्मि खायड फेमा काचिपेन खाडलि मिन्मा चाअ्त्मा दुम एन्मा ओन्कि खिखाला म्हखाला तोडमायु
ठोस ओन्कि खान्अत्ओ खाम्माओ बने मुमा	
पोन्याडओ बाखा सोन्मा कि बाखा धामा	
अस्थायि लाम्पा मनाभुड पोन्याडओस खोक्लिला स्रोत कि खाम्माचिदा पोयाआ सृजना कि मना याम्सेडदा कमा कात्ओ खुक्छेत	

	<p>मनाभुङ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● मना यामसेङ काचिपेलेम ● बने मुमायु काचिलाम्दा रडविओ तोडमायु काचिमु ● दरखास्त खाडमुमायु योक्दा छाप्यायुदाडा निनाम्सेङ दुमदा तोडमा छाप्यायु
<p>मायडतारि निनाम्सेङमि खुक्छेत</p>	
<p>बाखा निनाम्सेङदा काचिबुत्लाआ इन्नि नुछाड खाडमायु मिन्मा युड्याड । काचिबुत्ला हुप रडगि लिओ मनाभुङ पोन्मायु कि भारा खाम्मा नुलोक तोक्तिनओसा चिलोक खुक्छेत पोन वात्ति खाडमा लियाड ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● नेपाल खोक्लि निर्देसिका (२०६३) ओन्सामि सडराड लिन्मा ● खोक्लि कप्पायु हुपदा लासा पमाचि ● मो हुपदा सडराड लिन्मा ● काचिबुत्ला खुक्छेत सामुदायिक ओन्कि खोक्लि याडकावाचि निपाड प्राविधिक ओन्कि छेन्वि फामायु ● काचिबुत्लादाओ काचिकामुचिओ निम्पाड मट्टिआअवाओ तोडमायु खोक्लि लोन्मायु ओन्कि डाओ खित्मा-इन्मादा लाम्छेक ● काचिकामुचिओ टेन्पाडचिओ खोक्लि हुपदा हुमा मान्पदामाचि
<p>कावेलि युन्वाओ खोक्लिला सोन्मा, बाखा बने लिमा कि निनाम्सेङ मायडतारि फान्माओ दुम्चि क) मसोत्तान्चिनओ डाचि छेक्माचि, मायडतारि कायुड कि मसोत्तान्चिनओ ह्वाखालाकओ डाचि छेक्माचि ख) चाअवाओ असावा चुकओ हुपदा छा तोक्मा, चामायुओ मान्निदामा ग) चाअवा छेक्खाओ बने मुमायुदेड चाअवाओ सोन्मा हाप्पा घ) तमोर युन्वाओ ह्युक्को छानदा चाअवा सोन्मा धात्ति ह्युत्ति लिमायुडमा</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● निनाम्सेङमि खुक्छेत चाम्माखाडमायुआ (ग) कि (घ) ओ खुक्छेतचि चित्को मुयुडसुचि । ● निनाम्सेङमि तेडमायु काचिमु लाम्पा तेप्पायु काचिमु बने मुमायु गरि सुम्कासोन चाअवा चोप्पायु लाम्पासुद्दाओ भारा चुक्मायुओ लाम्चि लाम्माचि लि । ● काचिबुत्ला अदोडकोन युन्वाओ खोक्लिला सोन्मायुओ १०% माआडलो ०.८६ क्युसेक चाअवाओ सोन्मायु युडमा लि । ● सोत्मान युडमान्चिनओ निम्पाड थाकोलोक सुद्दाओ लाम होडमायुडमा लि । चुड्वा वेनदा चाअवाओ सोन्मायु युडमा लि । ● चोप्पायुओ असिवाओ लाम्पा लाम्चि फान्मायुडमा मलियुड ।
<p>मायडतारि साप्टेन्मि खुक्छेतचि</p>	
<p>काचिबुत्ला बने मुमायुड लाम्पा २२-५० हेक्टरा वक मायडतारि कि २५.२१ हेक्टरा वक चिलोक वेनओ निम्पाड खित्मादोत्मा लि । करिब १३ खिम्पाड ओदाडका खुक्छेत मलिओ यड । मोदाडका २ खिम्पाडआ ५०% वक लेत्मा लि, ८ खिम्पाडआ २५% दाडका इन्नि कि ३ खिम्पाडआ २५ दाडका ५० प्रतिशता वक लेत्मादोत । इन्निओन छेन्विमि</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● छेन्विमिओ दुमआ सोत्मान्चिन दोतओ खिम खिम्पाडचिओ निम्पाड निहाडहोन छेन्विखिमआ वक खित्मा, मान्सोतदामान्चिन मिचिन्डओचि लासाएम्मा, काचि मुमाचामा लासाएम्मा ओन्कि चाहा लिओ मापदन्डचिनेन तोडओ खालाक RCLAP ओ बने मुमा

<p>लोन्मा बाहेका भउतिक दुमदा खाक्कोछाड खिम्पाड लोन्माखान्मा अदोत्तिन ।</p> <p>आइमित तुडमायुदा युड्याडओ २२.४ कि.मि. ढिलामओ खान्तुलो मुसा ढिखिम कि पावरहाउस तारिओ निम्पाड</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● अक्तेत सडराड बाराबोरि २५ कातेत सडराड ● खुक्छेत सामुदायिक खोक्लि याडमाभुडचिदा ह्युनाओ खालाक तुत्ता पमा लि (क) छुक दोड बाराबोरिओ तुत्ता पमा (ख) खोक्लि पोन्मा काचिपेनओ निम्पाड प्राविधिक फामा
<p>काचिबुत्ला थोडदा बने मुमा रडगिओ पान्चायन सिवालय, सुम्कातेत मना हत्खा थोडचि कि अक्तेत सावा एम्खा खिमदा खान्अत्ओ खुक्छेत</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● खुक्छेत्मिदा मछुक्टाओ मनाचिनेन टोप्पाड यायोक्मि ● सामान्यतया युन्वाओ चाअ्वा सोन्मा खोक्लिला खाडमायुददाडका बड्ढे युड्याड नुछे अदोडकोनओ कानाम-चासुम्लाओ बेनदा साम्योक्मि कि थाप्सडहिलि चानुचा मिन्मादा युडसा युन्वाओ चाअ्वासोन पोन्मा लि । ● थाप्सड हिलिमिओ योक्दा याडमा लिओ वात्ति लुन्याडओ चाअ्वाताम बने मुमा लि । ● मना हत्खा घाटा रडगि चाहा लिओ ओन्सामि चाअ्वाताम बने मुमाकि चाअ्वाताम्मायु बने मुमा लि । ● चानुचाओ योक्दा बड्ढे चाअ्वा सोनओ तोडमायु मुमा लि ।
<p>बाखाछा कि खालाकओ रिमिचि मयुड्याडओ फेक साप्टेन्चिदा अतोडनिनओ खुक्छेत लिमा रओ ।</p> <p>काचिबुत्लाआ (क) आराडयुडका वाको आप्पिओ युडओ कि मुमाडा दोत्ओ खालाक याडमा लिओ बाखा ओन्कि खोक्लिला सम्पदादा खुक्छेत अलिनिन । (ख) बाखाछा हाडछामि निपाड मुवाको बाखादाडका छन्माखान्मा अलिनिन । (ग) बाखाछा मनाभुडओ सिन्मायु, थाप्सडहिलिमि कि सायडमि दुमदा सुरिनाम युडओ थाप्सडहिलिमि धरोहराचिदा खाउ खालाकओ छाड खुक्छेत अलिनिन । (घ) थाप्सड हिलिमि सम्पदाओ याडमादा काचिबुत्लाओ निम्पाड याडमा अलिनिन ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● SAP कि RCCAP दा पाक्मायु चुक्मायु लाम्चि ● सामुदायिक यायोक्मि ● मेछाछा, दलित कि बाखाछा मनाभुडचिदा छुक्ओ खुक्छेत निपाड तेडमायु मुमा IVCDP आ अखान्तुमा काचिमुचि बुया खाड मुसुयुडसुचि । खाडलि : (क) चासुमि फामायु काचिपेन (ख) लघु कर्जा काचिपेन (ग) सिकि चिन्मायु (घ) काचिसिवा तोक्मायु (ङ) सेड्याडओ दुडमा चाअ्वा (च) नुयाड ओन्कि खासेडमा काचिपेन (छ) सावा पोन्मा अभिवृद्धिमुलक काचिपेन (ज) मेछाछा कि बाखाछा नुलोक लिओ काचिपेन । ● मेछाछाओ निम्पाड लघुकर्जा ओन्कि खालाकओ काचिपेन्चि ● बाखाछा मनाभुडओ सावा पोन्मा नुत्नुवाा मुमा खालाकओ चिन्मायु फामायुओ लाम्चि ओन्कि काचिबुत्लादा काचि तोक्मा

	<ul style="list-style-type: none"> ● कावेलि इनर्जि लिमिटेडओ काचिबुत्ला खुक्छेतमिदा टेन्पाड ओन्कि हुपमि मनाभुडचिओ नुत्नुवाा मुमा ओन्कि नुलोक लिओदा दुमसिवा ● टेन्पाडओ नुत्नुवााओ निम्पाड हवा खालाकओ छेन्विभुडचि (क) बने मुमायु लामदा सुम्कादोड अक्काडओ निम्पाड खुक्छेत मलिसाओ साप्टेन्चिओ निम्पाड (ख) नेपाल काडकोपआ ३० दोडओ बेनदा काचिबुत्लादाडका तोक्नुओ हाडछानु छेन्विओ ५० प्रतिसता हुपमिओ नुत्नुवाओ निम्पाड, मोदाडकाछाड १२ प्रतिसता काचिबुत्ला तुडमायु लिसाओ ढिटेनचिओ निम्पाड याडमायु
--	---

चुम्मायु :

बाखादाओ जइविक खालाकदा तामा रओ खान्अत्ओ दुम छेक्का (क) खोक्लि निर्देसिका २०६२/६२ ओन्सामि सडराड लिता, तुत्ताओ छेन्वि पमा चाहा लिओ ओन्सामि ओन खोक्लि हिप्पा (ख) मतोडओ दुम्चिओ छेन्विमि कि प्राविधिक फामायु (ग) खुक्छेतमिदा कायुडचि काचि मुमाचामादा बुदाउदा युडमाचि (घ) काचि कामुचिओ निम्पाड इन्धनाओ निम्पाड मटिआअवा तोडमायु, युन्वादाओ डाचि कि खोक्लिदाओ सडचि खित्ता इन्मा मान्पदामाचि (ङ) बुडखायाओ काचि कामुचिओ निम्पाड खोक्लिदा वाडमा मान्पदामाचि वाको दुम्चि खाड मेत्माचि लि । तेप्पायु काचिपेनओ दुमदा खोक्लि कायाडभुडचि काचिबुत्लाआ हिउओ खोक्लि हुपडा पमायु मलि कि छुक दोडओ बाराबोरिओ तुत्ताओ छेन्वि पमा कि खोक्लि पोन्मा काचिपेन तुडमादा तात्मा लि ।

चाअवा निनाम्सेड

कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ बड्ढे मायडतारि मुओ निनाम्सेडमि प्रभाव कावेलि युन्वाओ खोक्लिला सोन्मायुदा मायडतारि फानओ युड । ओ काचिबुत्लाआ बने मुमायु कि तुडमायुआकावेलि युन्वाओ निनाम्सेडदा चुक्लो लिओ खाडमा लि । ओसोओ ढिवाड दुमसेडदा (क) चाअवाछेकओ बने मुमायुसुद्धा मायडतारि कायुड डा कि सोत्नान युडनान्चिनओ डाचिओ ताखा खात्खादा लामछेक लिमा (ख) युन्वाओ इन्नि सोन्मायुदा चाअवा छोप्खात्ओसा छा तोक्मा, सावातोम्मा कि युडखाठोड मान्तोकदामा (ग) सोन्युडओ चाअवाओ ठोडदा चाअवाताम ताम्मायुडमा (घ) विद्युत बड्ढे लोन्मा योक्दा चाअवाओ सोन्मायु बड्ढे चित्तलो लिमायुडमा ।

वातायुडओ बेनदा चाअवाओ सोन्मायु बड्ढे लियुडओसा बड्ढेडा बिजुलि लोन्मा लिओसा चाअवाओ पोन्मायु चुम्मायु कि चाअवातामओ दुमआ चाअवा असोन्निन । ताम्युड । मोसाआ चाअवा निनाम्सेडदा धानाओ सुम्काउ कि फेकाउ खुक्छेतदा इन्निओन निनाम्सेडमि चाम्माखाडमायु खुक्छेत मुओ युड । मो चाम्माखाडमायुमा चाअवाओ सोन्मायुआ धान्ति कि ह्युत्ति लियुडओसा ४२ सेन्टिमिटरा ओन अतोडनिनओसा तमोर युन्वाओ निनाम्सेरदा बड्ढे खुक्छेत अमुनओ सिन्मा लिसायुडसा ।

कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाओ दुमआ लिमा रओ चाअ्वाछेकओ बने मुमायुदेड चाअ्वाओ धात्तिओ कि ह्युत्तिओ सोन्मायुदा छेक्मायु लियुड । वात्ति चाअ्वाओ खोक्लिना सोन्मायुदा छेक्मायु लिहेदा डाचिओ सोत्मान्चिनदा अतोडनिन । मोसोओ खुक्छेत डाछाचि पुक्मा कि चामायुदा छुक । ओसाआ ढिवाड डाचि कि मोदाडा कायुर डाचि मछेक । युन्वाओ सोन्मायु छेक्दिहेदा डाचिओ खालाक्दा इन्नि ओन लि । खालाक-खालाकओ डाचिओ खिपदा इन्नि ओन मलि । ओन्कि अदेडदा डाचिओ अचु हाडपोक्दाडका खानअतओ खुक्छेत लि । चुड्वादा चाअ्वा छोप्खातओसा युन्वाओ डा ओन्कि चित्को चाअ्वा साक्सिचि धाना ह्युना तामायुदा अतोडनिन । चाअ्वा छोप्खात हेदा सेडकोडकोड्वादा कायुड साक्सिचि मछन्खात । मोहाडा, छा तोक्मा, चामायु लाम्मा, सावा एम्मा वाको ठोडचि मात्दडओसा सोत्मान युडमान्चिन मुमान्चिन कि मोदाडा कायुड डाचि खुक्छेत्मिदा मछुक्ओ युड ।

खोन्नुछाड, जुनदाडका अक्टोबरातारिओ वा तायुडओसा चाअ्वा सोन्युडओसा सोत्मान युडमान्चिन कि छा तोक्मा ह्वातेत दुमचिडा मलियुड । मो बेन चाअ्वा छोआखाराओ ठोडदाछाड चाअ्वा सोन्याडसा तालाओ युड ।

चुक्मायु :

नेपाल हाडकोपआ खाड मुसुओ जलविद्युत नुत्नुवा निति २०५८ ओ छुमायुदा युडाकि कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ चाअ्वाछेकदाडका इन्निदा १०% चाअ्वा असोनदा होत्मा लि । मो निओ ०.८६ घनमिटर प्रतिसेकेना चाअ्वा लेत्युड । ओसोओ ढिवाड तोक्मायु कावेलि युन्वाओ चाअ्वा निनामसेडओ निम्पाड चिलोकदा छाड हडमा मरओ ठोड बने मुमा युड । चाअ्वाछेकदाडका ह्युत्तिओ कावेलि युन्वादा सुम्कातेत फाकावा युन्वाचि मयुड्याड । मोदाडका चुड्वाओ बेनछाड दुमसेडमि दुमदा चाहा लिओ ०.८६ घनमिटरा प्रति सेकेनादाडका बाहेका करिब ०.१८ घनमिटरा प्रतिसेकेनाओ दरआ चाअ्वाओ सोन्मायु युड ।

सन् २०११ कि २०१३ दा लिसाओ काचिबुत्लादा तामालामा लिसाकि चोप्मा लिसाओ दुमसिवा चोप्माखिप्मा, निहाडहोन लेकावाचिओ यायोक् कि नेपालादा तुडमायुचिदाओ खाडमायुचिदाडका वाको काचिबुत्ला सुद्दाओ लेमासिचिदा युडसा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ ०.८६ घनमिटरा प्रतिसेकेना चाअ्वाओ सोन्मायु कायम लिसाओ युडाडा । वात्ति चाअ्वाछेकदाडका अपेलेम लेत्मा चाअ्वा कि कावेलि युन्वाओ फामायु युन्वाचिदाडका ताओ चाअ्वाआ (क) चाअ्वा छोआखाराओ हुपचिदा युन्वाओ डाचिओ छाचि पोन्मा कि चामायु लाम्मा तोड (ख) चाअ्वा छोआखाराओ हुपचिदा छाड डाचिओ युन्वा धात्तिओ कि ह्युत्तिओ चोत्मान युडमान्चिन अतोक । मोसाआ चोत्मान युडमान्चिनओ लाम होत्मायुडमा डाओ निम्पाड चुड्वाओ बेन थाकोलोकओ तोडमायु कि चिचित्दा चाअ्वाओ सोन्मायु अपेलेम युडमा रम ।

कम्पनिओ खाराओ चोप्माखिप्माचि खिप्मायु कि टेनदाओ माभिचिनेन ओ दुम सिन्मा लिसाकि युन्वाओ ह्युक्को छान लाम्पाड डाचिओ सोत्मान्चिन सेप्टेम्बराओ अदेडदाडका पुडमा लिकि डिसेम्बरतारि युड्युड । बड्हे तोप्पो लाम्पा कि दरदा सोत्मान्चिन अक्टोबरदा लियुड । ओ बेन चाअ्वाओ सोन्मायु कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाओ डायुवादा इन्नि ओन लि । मोन्ओसा, अक्टोबरादाडका नोभेम्बरा कि डिसेम्बरादा चोत्मान्चिन ममुओ डाओ खालाक्चि टर्बाइनओ चक्दा छेक्मादिमा लिओ युड । मो बेन्दा चाअ्वा सोन्मायुओ अक्तेत ओन लाम डाओ निम्पाड बने मुवाओ थाकोलोकदाडका चाअ्वा लेत्म लि । कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ मो थाकोलोकदाडका चाअ्वाओ अपेलेम सोन्मायुओ निम्पाड चाअ्वाछेक बने मुमा योक्दा चाअ्वाआ लोन्मा तोक्माओ तोडमायु लि । चाअ्वाओ असावा पोन्ओ योक्दा कि सधाओदाडका चुक्लो चाअ्वा मुओ योक्दा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ धानाडका ह्युत्ति मयुडओ डाचिओ

सोत्मान्चिनओ निम्पाड लामओ निम्पाड थाकोलोक कि चाअ्वाछेकओ लाप्टिखोडिचि होत्मा तोडमायु मु युड ।

होडकुचिओ केम्चिदा काचिबुत्लाओ पुडखायु बाखाहुत लाम्चि कि टर्बाइनदा डाचि नछेक्किनन ने निम्पाड कम्पनिआ खालाक-खालाकओ लाम्चिदा मिचिदुम मुयुडसुडु । मो लाम्चिदाडका चाअ्वाछेकओ चुवाछुक केम्दा डाचिओ निम्पाड थाकोलोक पाक्मा अक्तेत नुवाक मिचिनड युड्याड कि कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ डाआ नडा नुसुओ लाम बने मुमा मिचिनड लियाड । चुवा छुक केम लाम्पाड मो थाकोलोकआ धात्ति सोत्मान्चिन कास डाचि बाखाहुत्युओ चाअ्वासोनदा छेक्मादिमा काचि चुकखातओ मिचिनड युड्याड । ओ लाम्पा ओ बने मुमायुचि बेड्वा लाम्पाओ अकेम्दा बने मुमा रम । खोन्नुछाड डाआ नडा नुसुओ लाम छेक्माखात्मा अलिनिन वात्ति मुमाओ निम्पाड चाअ्वाओ सोन्मायु १ मिटरा प्रति सेकेनादाडका इन्नि ओन युडमादोत ।

तोडमायु काचिमु कि काचिलाम्पा पुडमायु याम्ओ ओन्सामि कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लादाडका दुम लुमायु चुक्मायुओ लाम्चि पाक्सा चाअ्वा निनाम्सेड तेडमायु काचिकामुओ (AEMP) नुत्नुवा मुमा लि । यस काचिमुसुद्दा अक्तेत चाअ्वा चोप्मायु निति त्यारा मुमा मोसाआ इचिलोक चाअ्वा सोन्याड हेदा लिमा रओ छेतिदा फामा लि कि चाअ्वा जइविक आधाररेखा फासु । मोहाडा, ओ काचिमु लाम्पा चाहा लिओ ओन्सामि सम्भावित चुक्मायु कि छेतिदा फामायु लाम्चि खाड मेत्मा रम्चम । चाअ्वा निनाम्सेड तेडमायु काचिमुमा ह्युनाओ खालाक तोडमायु लि । (क) इन्निओन निनाम्सेडमि चाअ्वा सोन्मा (ख) चाअ्वाछेक कि काचिबुत्ला टुप्खा रडगि भउतिक बने मुमायु, युनेवाओ धाक्को छानदुत्ति कासोत्मान्चिनओ अछड (डाओ निम्पाड थाकोलोक), युन्वाओ ह्युक्को छान ह्युत्तिओ सोत्मान्चिन कि स्थायि डा छेक्मादिमा लाम्पादाडका लोन्मा (डा फामायु वइकल्पिक निकास, युडखायु कि वाडमायु लाम्पा), मोहाडा ओ काचिमुमा बेन वात्ति चुक्मायुओ लाम्चि खाडलि (ग) अदोडकोन ताक्पेत निओ लाम कि मेत्को लामदा सोत्मान्चिनओ डाओ निम्पाड चाअ्वा काखोम युन्वाओ ह्युक्को छानदा केडओ चाअ्वाओ छा तोक्मा अचोम्लासुद्दा डा लाम्पा कि लेत्मा काचिपेन (घ) युडखायु तेडमायु काचिपेन (युन्वाओ अभेनदाओ लुड्टाकचि लात्मा मान्पदामाचि, युन्वाओ कोइ थोडचिदा चाअ्वाताम कि भइतिक फान्मायु मुमा) (ङ) कावेलि चाअ्वा साक्सिचि नि हुप्चिदा सेड्याडओ फाकावा युन्वाचिओ रात्मायु कि दुम फेमा मुमा (च) चाअ्वातामदाडका धानिओ छोड, चाअ्वाओ सोन्खा इन्नि मुखा भुड कि फाकावा युन्वादा चाअ्वा खोम्खा ठोडदा सडराड लित्मा ओन्कि भउतिक इन्जिनियराचिओ काचिचि मुमाचि (छ) चाअ्वा इन्नि ओन लिओ दोडओ ७ सोनदा चाअ्वाओ सोन्मायु इन्निओन लिओ योक्दा डा सेत्मा मान्पदामाचि (ज) चाअ्वादा कायाक कि डा रात्माओ निम्पाड दुम फेमा काचिपेन बुया खात्मा (झ) टेन्पाडचि निपाड काचिबुत्ला थोड रडगि सेडलो मुमा कि चासुमि योक्दा नडखान मान्याडदामादा फामा ।

चाहा लिओ तेडमायु कि खान्नुलो मुमाओ निम्पाड चाअ्वा निनाम्सेड तेडमायु काचिमु चाअ्वाओ सेडमा कि मात्रा (कुमायु, धुलन लिओ अक्सिजन, सोन्मा, लुन्मा, वेग) ओ सुम्कासोनदा चोप्मायु पाक्मा लि । ओ चोप्मायुदेड चाअ्वाओ सोन्मायु ह्युत्ति धात्ति लिओ नालो निनामसेडमि चाहालिओ खाडलि चुड्वाओ योक्दा डाओ सोत्मान्चिन कि साप्टेन्मि चाहा लिओ खाडलि चानुचा वाको योक्दा खाडसा इन्नि लेन कि लेन्कोप्लोओ निम्पाड मो तोडमा रम ।

मायडतारि साप्टेन्मि खुक्छेतचि

काचिबुत्ला तुडमायुओ ओ हुपदा छुकओ ढिवाड साप्टेन्मि खुक्छेत कावेलि युन्वाओ चाअ्वासोनदा ताओ फान्मायुआ साप्टेन्मि थाप्सडहिलिमि दुमदा ताओ वक दोत्खाखित्मा कि बाखाछा कि देडदा मछुकटाओ मनाभुडचिदा खुक्छेत छुक । चाअ्वा ताम्बा बने मुमा, ढिखिम काचिखिम, विद्युत खिम कि नि काचिमुचिओ निम्पाड चाहा लियो मायडतारिओ निम्पाड वक दोत्मा खित्माडा ओ काचिमुओ खाडमायु खुक्छेतचि मयुड्याड । लोमायु काचिबुत्ला लाम्पा खाक्कोछाड भउतिक लासाएम्मा चाहा अलिनिन । चुड्वाओ योक्दा कावेलि युन्वा कि तमोर युन्वाओ टुप्खा चक्दा ५.६ किलोमिटराओ लामदा डाइभर्जन चाअ्वाछेकआ चाअ्वाओ सावा चुक खात कि साप्टेन्मिदा खुक्छेत लि । ओ खुक्छेतआ डा सेत्मा आराडयुडका युडाताओ थाप्सड कि साम्योक मुखामचि (वाचाक्मा कि मना हत्मायु) दा छुक ।

काचिबुत्लाओ निम्पाड २२.५० हेक्टरा वक मायडतारि २५.२१ हेक्टरा इचिलोक बेनओ निम्पाड दोत्मा खित्मा लि । मायडतारि दोत्मा खित्मा लियो वकदाडका ७.६ हेक्टरा (३४ प्रतिसता) वक चासुमि मुमाओ निम्पाड नुवाक वक युड्याड मोदा १३ खिम्पाडओ १२२ कापाड खुक्छेतदा मछुक । साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु चोप्माखिप्माआ खाडमुसु ओन्सामि चासुमिओ खोचिओ अदोडकोन ताखाउ १६ प्रतिसता फामा लिनलो वक दोत्मा खित्माआ खोचिओ इन्नि ओन ताखादा खुक्छेत मुओ मिन्मा रन । मायडतारि दोत्मा खित्मा लियो वकदाडका १.५७ हेक्टरा वक सामुदायिक कि कबुलियति खोक्लि हुप छुक । चिचित्को मरिसाखाराओ खोक्लिदाओ सडचि याडमा मलि ।

करिब २४ किलोमिटरा मेत्को ग्राभेल मुवाओ ढिलाम खान्नुलो मुमाकि ढिखिम काचिखिम (१५ कि.मि.) कि विद्युत खिम (७ कि.मि.) तारि तुमाखात्मा लामओ निम्पाड याडमा लि । टेन्पाडमिचिसुद्दा यायोक् मुमा लिसा कि खोचिओ दोत्मायु ओन्सामि ओ काचि मुमा लियाड । ओ ढिलामचि बने मुमा लाम्पा खाक्कोछाड वकचि दोत्मा खित्मा कि लासा खिम बने मेत्मा पमाचि अदोत्तिन ।

५.६० कि.मि. ढिलामदा चाअ्वा सोन्माआ खुक्छेत मेत्तुओसा पान्चायन सिवालय (कावेलि) माडखिम कि सुम्कातेत मना हत्खा थोडचि खुक्छेतदा मछुक । ओ योक्दा चुड्वा यामदा कावेलि युन्वादा अस्थि एम्मा कि साम्योक्मि थाप्सडओ निम्पाड बड्ढे चाअ्वा कि सेडमायुओ अवसर तोक्मा अलिनिन । चानुचाओ योक्दा बड्ढे मनालुम लियोसा ओ पोइसा खात ।

हाडकोपमि निति कि निहाडहोन छेन्बिखिम भुडओ नितिचिदा लुमायु लिसाओ आप्पिओ, बुया लोमायु कि यायोक्मायु दुम (ICP) ओन्सामि कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ आप्पिओ यायोक्मि तहगतदा तुडमादोत । मनाभुडचिओ यायोक्मि बाहेका, मोदा भाराक्साआ भागा लाम्पा अतोक, साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु भुडआ बाखाछा, मेछाछा, दलित कि सामुदायिक खोक्लि समिति निपाड आ-आप्पि यायोक्मि काचिपेनचि तुडमा मलि । मो भुडचिओ मिन्मायु, सिन्मायु खालाकओ इलाकाचिदा वाको यायोक्मि काचिबुत्ला मलिसाओ युडाडा । ओ यायोक्मिचिदाडका बाखाछा, देडदा मछुकटाओ मनाभुडचि बड्ढे ओन यायोक्, छेन्खाला कि अछड लोन्ओ काचिचि मतुडसाओ युडाडा । साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु खाडमाखिप्माआ यायोक्मि लाम्पा मताओ यायोक्, बाखाछा वाको टेन्पाडमि भुडचिदाडका ताओ मिचिदुम पाक्मा लिसाओ युड्याड ।

धाना लोमा लिसाओ ओन्साम कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ बाखाछाओ महोलाकि मयुड्याडओ फेक कातेत चुक्टेनचिदा खानअतओ खुक्छेत लियो खोन्लेका मात्डड ।

साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु चोप्मा खिप्माआ खाड मुसु ओन्सामि रिमिमु मान्तोडआ टेन्पाडमिचिआ मुमाचामा, छेन्बिमिओ दुमदा भाराकओ दुम तोड्याड । वक दोत्मा खित्मादा भाराक रिमिमु कि थाप्सड हिलिमि मनाभुडचिओ छेन्बि तोक्मा दुमदा तोडओ दुम पमा रम्चुम । काचिबुत्लाओ दुमआ १३ खिम्पाड

सोत्माचि दोत, मोचिदाछाड बाखाछा लिम्बु खिम्पाडओ दोत्मा खित्मा वक भारा वकदा १.८ प्रतिसता ओन लि । कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ (क) आराडयुडकाओ आप्पिओ, याडमाओ निम्पाड बाध्यकारि योक्दा खाक्कोछाड बाखा कि खोक्लिना स्रोतसाधनचिदा खुक्छेत अलिनिन (ख) बाखाछा कि खोचिओ आप्पिओदा युडओ चासे अमुवाताराओ वक कि खोक्लिना साधनस्रोतचिदाडका लोन्माखात्मा अदोत्तिन (ग) बाखाछाचिओ हाडपोकदा साम्योक्मि, थाप्सडहिलिमि कि खोचिओ सिन्मायुदा ढिवाड थाप्सडहिलिमि सम्पदाचिदा खाक्कोछाड खुक्छेत अलिनिन । (घ) बाखाछा मनाभुडचिओ रितिरिवा, तोक्मायुचि, तायादुमचि कि थाप्सड हिलिमि सम्पदाओ खित्माइन्मायु लाम्पा निम्पाड याडमा अलिनिन । साप्टेन्मि चाम्माखाडमायु खाडमाखिप्माआ बाखाछा, दलित, मेछाछा इनुओ अचु युडखाओ दुम खाडसा काचिबुत्लाआ खोचिओ भागा लाम्पा कि काचिबुत्लादाडका ढिवाड तोक्मायु तोक्मा निम्पाड काचिपेन बने मुसा तुडमा दुमछाप मुमा लिसा ।

चुक्मायु ओन्कि साप्टेन्मि नुत्नुवा हस्तछेप

यायोक्मिओ अछडपाड्वा, वक दोत्मा खित्मा, सोत्मान्चिन मान्सकादाचिओ लासायुडमा कि बाखाछाचिओ मनाभुडसुद्दा नेपाल हाडकोप कि निहाडहोन छेन्बिखिम भुडओ नितिचिसुद्दा दुम तोडसा नुत्नुवा हस्तछेपचि तयारा मुमा मलिओ युड । ओ हस्तछेप काचिमुचि साप्टेन्मि कार्यकाचिमुओ अछडदुम कि छाप्मादोत्माओ लाम्पा नुत्नुवा ममुवा ।क काचितुडमा नेक्लो लिने निकि ओ काचिचिओ काचिबुत्लाओ अक्तेत साप्टेन्मि काचि काचिमुहुत्दा पाक्मा लि । साप्टेन्मि काचि काचिमुमा (क) भारादुम साप्टेन्मि रात्मायु निति तोडमायु (ख) लासाएम्मा तुत्ता छुक्टाओ फामा ओत्कि मुमाचामायु फामायु काचिमु (ग) बाखाछा कि देडदा मछुक्टाओ मनाभुड नुत्नुवा काचिमु (घ) यामसेडओ लाम्चि (ङ) अफामा हामाचामा लाम्चि (च) मना यायोक्मि कि यडखान फेमायु दुमतोड (छ) मिन्मादुम लुमा कि खाडमायुडआ मनातोड काचिपुडओ तोडमायुचि पाक्मा मलिसायुडसा ।

लासाएम्मा छेतिपुर्ति ओन्कि मुमाचामायु फामायु (RCLAP)

RCLAP ओ बने लिसाओ हस्तछेपओ भारा प्याकेजदाडका टेन्पाडमि नुत्नुवा निपाड फामासि मुमा कि काचिबुत्लाका खाडमायु खुक्छेतचि चुक्मायु मुमाओ हिसावाआ तोडसायुडसा । ओ प्याकेज लाम्पा (क) दोत्मा खित्मायु कि ठेक्कादा तोक्मायु वकओ निम्पाड छेन्बि पमायु भर्पाइ भुक्तानि (ख) चासुमि काचिपेन पोन्मायु (ग) व्यवसायिक चिन्मान्चिन काचि (घ) ठेकेदार कम्पनिआ टेन्पाड निपाड काचिसिवा पमादा बुदाउ पमा (ङ) टेन्पाड हाडछामि ओन्कि काचि कामुचिओ नुयामओ दुमदा दुम फेमा काचिपेन (च) खोचिओ निम्पाड क्लिनिक एम्मायु (छ) दुड्मा चाअ्वा ओन्कि सेडमान्चिन काचिपेन्ओ बने मुमाय ओन्कि लासा बने मुमायुदा टेन्पाड मनाभुड निपाड फामायु कि (ज) डाइभर्जन चाअ्वा तामओ दुमदा इन्निओन चाअ्वा सोन्ओ योक्दा अपेलेम मना हत्खा कि साम्योक्मि वाचाक्माओ योक्दा बड्ढे चाअ्वा सोन्ओ योक्दा चाअ्वाओ सोन्मायुआ लिसाओ खुक्छेत चुक्मायु ।

बाखाछा ओन्कि मान्तोक्कादा मनाभुडचिओ नुत्नुवा काचिमु (IVCDP)

ओ काचिपेन लाम्पा सुम्काभुड निपाड सिन्मायु कि पाक्मायु लिसायुडसा । मोचि बाखाछा, दलित ओन्कि मेछाछा बुसुमिओ खिम्पाड । IVCDP निपाड नेपाल हाडकोपओ सान्दर्भिक नितिचि, ILO सम्मेलना १७९ UNDRIP ओन्कि निनामहोड छेन्बिखिमआ बाखाछाचिओ दुमदा तुडमायु नितिचि कि IFC ओ काचि तोडमायु मापदन्डचिओ तालमेल तोडमायु नुत्नुवा लिसाओ युडाडा । मो भुडचिदा साप्टेन्मि काचि

काचिमुमादा अफावा तोक्मायु लिनालो IVCDP दा तोप्पाड दुमदा त्यारा मुमायुड लाम्चि खाडलि : (क) बाखाछा खिम्पाड खाडसा काचिसिवा ओन्कि काचिमुमाचामा सावा पोन्मायु (ख) नुयाम सेडमा, लिम ओन्कि हाडपोकदा चाहा मेत्तिनओ सिकि पोन्मा काचिचि (ग) माभि भुडचिओ युडखा ठोडचिदा तेप्पायु नुत्नुवा कि (घ) मेछाछाओ निम्पाड काचिपेन्चि पाक्मा मलिसायुडसा । मो इदेडओ दुमदा मेछाछा सावा पोन्मायु, लघु कर्जा, टेन्पाडमि छेन्विखिम कि छेन्वि खोम्मा, चुप्पाड कि आय आर्जनमुलक व्यवसाय, साप्टेन्मि तुडमायु ओन्कि सावा नुत्नुवा काचिपेन्चि मछुक ।

फामा हामा काचिमु

काचिबुत्ला हप रडगि टेन्पाड भुडचिसुद्दा यायोक्मि मुसा साप्टेन्मि पाक्मायु कि तोडसा लामतितदा बुदा खात्मा, कावेलि इनर्जि लिमिटेड दोत्मायु काचिबुत्लामा फावा हामा मनातोड एम्मा दुम तोडायुडसा । काचिबुत्ला एम्माओ लामदा काचिबुत्लाआ अनड्वा कि लासा बने मुवाओ नुयाम सेवा, दुडमाचाअवा काचिमु, व्यवसायिक सिकिमि चिन्मायु, तायाहुपओ सेवा पोन्मायु, काचिबुत्ला हप रडगि चासुमि काचिपेन पोन्मा काचि वाकोदा टेन्पाडओ पुर्वधार नुत्नुवाओ काचिचिदा छेन्वि पाक्मा लि । IDA ओ छेन्वि फामादा तुडमायुओ कावेलि प्रसारन काचिबुत्ला लाम्पा काचिबुत्लाआ खुक्छेत्मि मुचिओ टेन्चि कि कावेलि करिडोरदा विद्युत सेवा पोन्मा लि । काचिबुत्ला भाराकदा तुडमा लिदेड कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ खोम्सुओ हाडछाचि छेन्वि निपाड मोदाओ काचि ओन्सामि टेनदा विद्युत पोन्माओ निम्पाड छेन्विओ स्रोत निकि याडमा रम ।

कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ साप्टेन्मि काचि काचिमु पुडमा लिसा मान्निओ अपेलेम चोप्पायुडमा मुनालो अक्पाड काखाडआ काचिपुडओ भारा काचि खाकि अक्ठाड दोडदा दुम फेमा खाडमाखिप्पा त्यारा मुओ युड । साप्टेन्मि काचि काचिमुमा खाडमाओ योक्दा अछड काचिचि कि खाडमायुचिओ धाचाचि भाराकदा दुम फेमा लिसाओ युड्याड ।

काचिबुत्लाओ निम्पाड काचि पुडमा तोक्तुओ दुम सुम्काउ भुडआ चोप्पायु मनाभोड हाडकोपमि कि दुम लाकामि काचि काचिमुमा पाक्मा लिसायुडसा । कावेलि इनर्जि लिमिटेडदाडका RCLAP कि IVCDP आ निम्पाड सुम्काउ भुडआ तोडमा ओन्कि काचि पुडमा तुडमा मुओ युड ।

खिप-७

चकिन अक खालाकओ खुक्छेत चाम्माखाडमायु ओन्कि तेडमायु

कावेलि-तमोर चाअवालुम हपदा काचिमुमा लाम तोक्मायु कि बने मुमायुओ लामदा मयुड्याडओ भारा कुल २४ कातेत जलविद्युत काचिबुत्लाचि मयुड्याड । कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला, कावेलि युन्वादा ओन माआडकि कावेलि-तमोर चाअवालुम हपदा ओन बने मुमायु बुदाउओ जलविद्युत काचिबुत्ला ओ युड्याड । (लावाछाप E.2)

ओ खिपदा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ तायाडओ लेन्दा लिओ काचि, पमायु भुड कि अनुमाना मुमा रमओ नुत्नुवालाम्पा खुक्छेत्चि कि मोसोओ निम्पाड कावेलि इनर्जि लिमिटेडओ फामायुओ दुमदा दुम पोन्मा लिसाओ युड्याड ।

निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायुओ अयाम वाको कम्पनिदाडका चकिन अक खालाकओ खुक्छेत चाम्माखाडमायु तोडमा लिसाओ युडाड । सन् २०११ दा कावेलि युन्वाओ ओन बुदाउ चकिन अक

खालाकओ चाम्माखाडमायु चिन्मा लिसाओ युडाडा । इदेड मो चाम्माखाडमायु निपाड आधार मानेर बाखाभुडओ दायरा पोइसा भारा तमोर-कावेलि चाअवालुमओ चाम्माखाडमायु मुवाओ युडाडा ।

मो RCIA टेन्पाडमि लेकावा, हाडकोपमि वुसित, निहाडहोन समस्टिगत खुक्छेत चाम्माखाडमायुओ लेकावा सिन्कावा, नेपालादा सेड्याडओ चाअवा डा निनामडेसेड हपदा आराडयुडका काचि मुवाचिओ निहाडहोन लेकावा, चाअवाओ अखान्नुमा हाक्माओ निम्पाड काचि खोम्मायु कि बड्ढे लाम्मायु देड त्यारा मुवाओ युडाडा ।

लिमा रओ अक खालाकओ खुक्छेतचि सिन्मादेड कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला ह्युनाओ दुम्चिदा अछ्छडदुम मुमा काड:

- निनामसेडमि तेडमायु काचिमुआ चुक्मायु लाम्चि काचिबुत्लाआ मुमा रचिओ अक खालाकओ खुक्छेतचि खान्नुलो तेडमायु मुमा याडमादा नुक्छेओ मुमा ।
- निहाडहोन छेन्चिखिम भुड, नेपाल हाडकोप कि नि भुडचिसुद्धा तोडसा हाडछामि तुड काचि मनातोडओ त्यारा मुमा कि मो डायुवादा निनामसेडमि कि साप्टेन्मि खुक्छेतओ खान्नुओ उचित नुत्नुवा, काचितुडमा कि चोप्पायुओ निम्पाड याडमा ।

ओ तोक्मा निम्पाड IBRD-DA आ उर्जा हाडयुडला २० लाख अमेरिकि डलरा बाराबोरिओ प्राविधिक फामासि पमा लियाड । ओसाआ नेपाल हाडकोप निपाड तमोर चाअवालुमदा अक खालाकओ खुक्छेत कि जोखिम चुक्मायुओ दुमदा चाहा लिओ तेप्पायु खाडमाखिप्पा मुमा रओ बने मुवायुडसा ।

तालिका E.5:DOED ओ निम्पाड IDA प्राविधिक फामायुओ तत्वचि

खिप	तत्व	छेन्चिभुड (अमेरिकि डलरा)
१.	PDA ओ दुम्सेडओ अकोम हुत्दा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला चोप्पायु मुमा रडगि छेन्चि	३,००,०००
२.	जलविद्युतओ हपदा हाडकोपमि काचिखिम कि छेन्चिमि काचिखिमचिओ सावा पोन्मायु नुत्नुवा	२,००,०००
३.	साप्टेन्मि लाम्चिओ सावा पोन्मायु नुत्नुवा <ul style="list-style-type: none"> ● लासायुडमा निर्देसिका कार्यान्वयन, सामुदायिक अफावा हामायु मनातोड, चोप्पायु ओन्कि चाम्माखाडमायु नुत्नुवा ● काकोन काखाड, काचिबुत्ला बने मुकावा कि यायोक्मिचिओ चित्को ओन्कि मायडतारिओ चिन्माचि काचि लाम्पा सावा पोन्मादा पोन्मा 	५,००,०००
४.	दिगो जलविद्युत नुत्नुवाओ निम्पाड अक खालाकओ युन्वा तेडमायु भोडदा काचिमुमा	काचिबुत्लाओ छेन्चि
५.	कावेलि-तमोर युन्वाओ चाअवालुम समस्टिगत खुक्छेत तेडमायु मुमा खाडमाखिप्पा	६,००,०००
६.	निनामसेडमि लामओ सावा पोन्मा <ul style="list-style-type: none"> ● जलविद्युत विद्यमान निर्देसिकाओ दुम्फोड ● चुप्पाड निनामसेडमि चाअवासोन, चाअवालुम तेडमायु, थिगो तेडमायु वाकोदा तेप्पायु निर्देसिका 	४,००,०००

काकोन काखाड, काचिबुत्ला बने मुकावा कि यायोक्काप्मिचिओ चुप्पाड कि मायडतारिओ चुप्पाड चिन्मान्चिन लाम्पा सावा पोन्मा

चकिन अक खालाकओ खुक्छेत चाम्माखाडमायुआ खालाक-खालाकओ सुम्कातेत लोमायु नुत्नुवा खाडमायुचि एम्मा मलिसाओ योक्दा सेन्मायुचि खाएत्मा मलि । ओ काचिलाम्पा अक खालाकओ खुक्छेतचिदा सावा पसा कि अढिवाड निनाम्सेडमि ओन्कि साप्टेन्मि याम्चि (VECs) मिनिन्ओ ठानिएका तत्वचिदा लोमायु मिन्मासिचिछाड बुत्मा मलि ।

कावेलि इनर्जि लिमिटेडदाडका ओसुद्दा चोक्ताओ सरोकारवालाचिनेन तोडमाकि ढिवाड कि यायोक्मि तुडमा लिसाओ युडाडा कि काचिबुत्लादाडका बड्ढे खुक्छेतमि लिओ कि अक खालाकओ संवेदनसिल खुक्छेत ढिवाड निनाम्सेडमि साप्टेन्मि याम्चि नुक्छेओ भउतिक-जइविक कि साप्टेन्मि छेन्चिमि ओन्कि थाप्सडहिलिमि सुम्काखालाक हामायु मलिसा ।

टेन्पाडमिचिओ मिचिदुम निपाड मिन्सा खोचिओ मिन्मासि वात्ति तमोर-कावेलि पोट्टा डा पोन्मायु बड्ढे खान्नुओ निनाम्सेडमि ओन्कि साप्टेन्मि याम वात्ति खाडमुमा लिसा । निदुमओ खान्नुओ दुमदा कावेलि युन्वाओ टेन्पाडमि मनाभुडदा थाप्सडहिलिमि कि साम्योक्मि सुरिनाम खुयुडुओ सिन्मा लिसा । ओ अछडदुमदा कावेलि युन्वाओ चाअ्वाओ अगुना कि असिवाआ टेन्पाडमिचिओ साप्टेन्मि थाप्सडहिलिमि खान्नुलो युड्याडओ तोक्मा लिसा ।

यायोक्मिओ लाम्पा असिवा वाको ओन्कि निहाडहोन कि टेन्पाडमि लेकावाचिओ यायोक् पमा ओन्सामि कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ चकिन अक खालाकओ खुक्छेत चाम्माखाडमायु निपाड छेन्टाओ छुक कातेत ढिवाड निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि याम्चि खाडमुमा मलिसायुडसा । ओ लेकावाचिओ मिचिनड ओन्सामि बड्ढे भुडओ जलविद्युत काचिबुत्लाचिओ दुमआ कावेलि-तमोर टुप्खा पोट्टा छुक्ओ खुक्छेतचि वात्ति मयुड्याड :

१. भउतिक निनाम्सेड

- सतह कि चाअ्वाओ टोप्पाड
- बाखा सुप्पाधामा/खोमाखात्मा कि थिगो

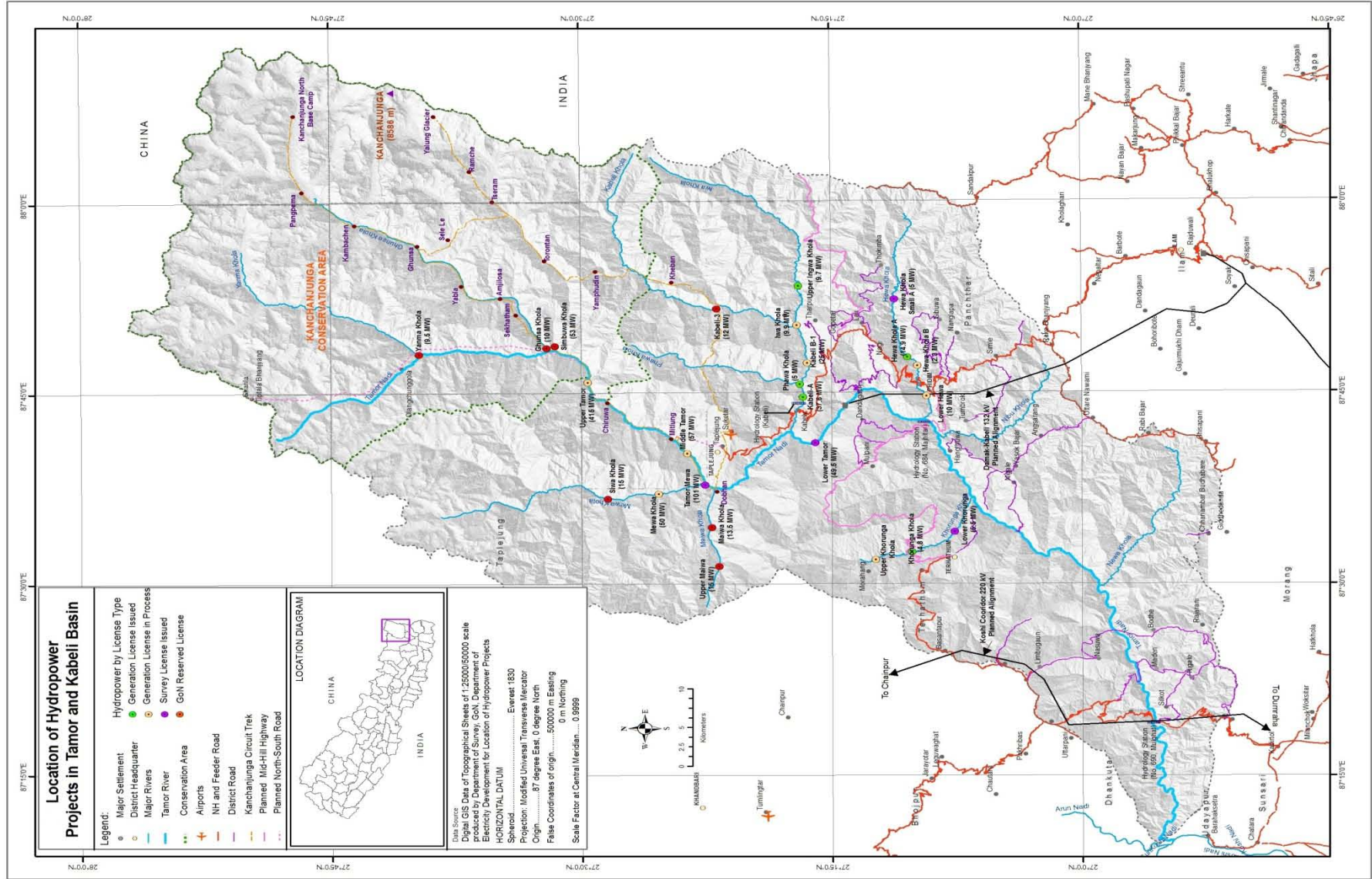
२. जइविक निनाम्सेड

- स्थायि ओन्कि सोत्मान्चिनओ डाचिओ अभुड

३. साप्टेन्मि-छेन्चिमि ओन्कि थाप्सडहिलिमि निनाम्सेड

- आध्यात्मिक ओन्कि साम्योक्मि मुखाम्चि
- अभुडनिनओ

कावेलि-तमोर चाअ्वालुम हुपदा काचिमुमा लाम तोक्मायु कि बने मुमायओ लामदा मयुड्याडओ भारा जलविद्युत काचिबुत्लाचि मयुड्याड

तालिका E.6:ढिवाड निनाम्सेडमि ओन्कि साप्टेन्मि तत्वचिओ छेन्मायु

अखान्नुमा	ढिवाड निनाम्सेडमि ओन्कि साप्टेन्मि तत्व CVEC	तेडमायु तोडमायुओ निम्पाड ढिवाड अखान्नुमा
भउतिक निनाम्सेड	सतहओ चाअ्वाओ अखान्नुमा ओन्कि टोप्पाड	निनाम्सेड ओन्कि निनाम्सेडमि सेवा: मायडतारिओ कुमायु, घुलित अक्सिजन, भारा तइरे लिओ ठोस, चित्को साक्स तायाभुड कि खोक्लिता विधि तोडमायुडओ छेक्मायुदा युडमादोत । खिमदाओ, चासुमि कि नि प्रयोजनओ निम्पाड देम्खा नुछाड बड्ढे कि धाक्को अखान्नुमाओ चाअ्वा पमा लि ।
	बाखा सुप्पाधामा/खोमाखात्मा कि थिग्रो	बाखा सुप्पाधामा छेक्मायु चाअ्वालुम हुपओ थिग्रो अपेलेम युडमा सावा पोन्मादा चुक्लो मान्तादामा निम्पाड सावा पोन्सा खात्मा ।
जइविक निनाम्सेड	स्थायि लाम्पा कायुड ओन्कि सोत्मान्चिन्सा काकोन डाचिओ इखिप	<ul style="list-style-type: none"> ● युन्वा हुप रडगि चाअ्वालामदा तुप्पायु : डाओ युन्वाओ धात्ति कि ह्युत्ति सोत्मान्चिन लिओआदा मान्छेकदामाचि । ● मुवाको याक्खायुओ तोक्मायु : छा तोक्मा कि चामायुओ तोडसा डाओ खालाकओ रात्मायु मुमा ।
साप्टेन्मि, छेन्चिमि ओन्कि थाप्सडहिलिमि निनाम्सेड	साम्योक्मि	युन्वाकेमाओ चाअ्वासोन विद्यमान थाप्सडहिलिमि, साम्योक्मि थाप्सडचिओ विगारा मान्मुदामा चाअ्वाओ बड्ढे सोन, अखान्नुमा, चाअ्वापोन सावा अपेलेम पोन्मा लिओ युड ।
	बाखाओ बने मुमायु	वक अकित्ता मुसा ढिला बने मुमा कि प्रसारन लाइन एम्मा काचि र्मओन इन्निदा

	मुमादोत ।
--	-----------

ओ छुक याम्चिदा सम्भावित अक खालाकओ खुक्छेत्चि ह्युनाओ खालाक मयुड्याड :

चाअ्वाओ खान्नुमा कि चाअ्वासोनदा कप्पायु :

बड्ढे खिप जलविद्युत काचिहुप्लाचि अक्हुवा तुडमाचिओ योक्दा, युन्वाओ खोक्लिंला सोन्मायु फान्मा लिओ नुलोक्डा सिन्मा रम । देकिनालो मो मान्छेक्माड सोन्ओ युन्वाओ लाम्पा मनाचिआ बने अमुओ कि मनातोड याडसा नियन्त्रित मुमाकि कोन्मा दोन । ओसाआ चाअ्वाओ सेडमायुछाड खुक्छेत लिओ युड । चाअ्वाओ असावा चुक्ओ योक्दा युन्वाओ खन्डचिदा चाअ्वाओ कुमायु बड्ढे युड, चाअ्वादा होलाओ अक्सिजन चुक, मडआ खाडमा अरन्मिन्चिनओ कि चिप्मानाम तत्वचि चाअ्वादा तइरे मलिओ ठोस खाम्माचि बड्ढे ओन खोम्मा मलिओ युड । वाको थोडचिदा याडमा मलिनालो धानाओ चाअ्वाओ मोन्लेका मपोन्खात ।

ओ जलविद्युत काचिबुत्लाचिओ दुम्आ युन्वाओ भारा चाअ्वा खुक्छेत अलिनिन नुछाड चाअ्वाओ हामायु कि हामायुओ बेन तोड वात्ति चाअ्वाओ हामायु फान्नुड । चुड्वाओ सोन्चिनदा चाअ्वा भुड चुक्ओसा खोक्लिंला सोन्मायुओ करिब १० प्रतिशत चाअ्वा अक्हुवाआ पमायु लि । निदुमदा, चाअ्वाओ ओन बड्ढे सोन्मायु बेनदा युन्वाओ ह्युक्को छानचिदा चाअ्वाओ ओन धात्तिह्युत्ति लियुड । ओ योक्दा युन्वाओ खोक्लिंला चाअ्वा पोनदाडका ढिवाड लिमा र । ओ बेनदा युन्वाओ चाअ्वा पोन्मादा ओ थाडमायडपाआ युन्वाओ उक खालाकओ निनाम्सेडमि चाअ्वा सोन्मा पेलेम मुमादा काचिदा गम्भिर धोक्मा लिमा र कि चुड्वाओ योक्दा युन्वाओ निनाम्सेड सावा खन्माय तुडमा लि । चाअ्वासोन्दादा लिओ अलेन्कोन चाअ्वा पाक्मा ओन्कि नडा नुमाओ निम्पाड याडमाओ सम्भावना चिन्मायु लि । चाअ्वाओ ओन प्राविधिक लाम्पा बाराबोरि लिसा नुछाड चाहा लिओ बेनदा चाअ्वा तात्मा अलिनिन ।

बाखा सोत्माओ होत्मायु कि थिग्रो

बाखा सोत्मा ओन्कि थिग्रोओ तात्मायु चोम्चोरि हुपचिदाओ ढिवाड काचिमि मलि, मोचि मनाओ पुक्खायुओ खाडमाखिप्पाचिओ खुक्छेत मुओ युड । बड्ढे मना जलविद्युत काचिबुत्ला कि पोन्याडओ मनाचिओ अचु काचिचि (खोक्लि हिप्पा, खादाउ खादा चिप्मानाम वेत्माकेमा, ढिलाम बने मुमायुओ लाम्पा पुक्मा लिओ चिप्मानाम निपाड युन्वादा वेत्माकेमा) ओ तोडाचिओ खुक्छेतओ लाम्पा खोक्लि हुपदा मायाडसा खात, वक याडमाओ दरदा पोन्मा लि कि भारादा मामाखात्मायुओ पोन्मायुदा सम्भावना लि । इदेड खोक्लि हुपदा ताओ इन्सिदुदा बाखा छेक्मा सावा पाक्मा, चुक्मायु सतहओ थिग्रो सोत्तान्चिन्सा खात्ओ योक्दा बाखा सोत्सा जोखिम लिकि कमा कात्ओ लि ।

खालाकओ जलविद्युत काचिबुत्लाचिओ तुडमायुआ बुत्तुओ चाअ्वा सोन्मायुदा फान्मायुआ होडकुओ हाडपोक लाम्पा, चाअ्वाओ खुक्छेतआ खुडतुओ थिग्री कि चाअ्वाओ फेमादा कमा कात्ओ खुक्छेत लि । मोहाडा वालुवा, गेगर, लुडटाक वाको युन्वाओ ढिवाड तत्वचि कि इन्द्रादाओ छाड खुक्छेत मुओ युड ।

ओ योक्दाडा चुक्मायु मान्मुमाडओ खन्डदा मान्छोमासि चाअ्वालुम तेडमायु, खोक्लि हिप्पा, पोन्याडओ बाखा सोन्मायुआ मो हुपओ निनाम्सेडमि कि बाखा जइविक मान्भुडदामा ओन माआड, जलविद्युत काचिबुत्लाओ प्राविधिक ओन्कि छेन्विमि युडसायुडमादा कमा कात्ओ खुक्छेत मु ।

चाअ्वा याक्खायुदा इन्निओन ओन्कि भुडमाखान्मायु

अक्तेतुडा युन्वा लाम्पादा धाडमा-धाडदा तुडमा लिओ जलविद्युत काचिबुत्लाचिआ मो भुडओ चाअ्वा याक्खायु निपाड धाडमुमा मिचिदुम युड्याड । चाअ्वा छेक्मायु, तारवार, चाअ्वाओ चुक्मायु वाकोसाआ डाचि धात्ति कि ह्युत्तिओ सोत्मान्चिन कि चाअ्वाओ सोन्मायु ढाडसु खाइसुड ।

खोक्लिला चाअ्वा सोन्मायुदा ताओ छेक्मायु कि युन्वाओ कोइ धाडमाचिदा चाअ्वाओ सोन्मायुदा ताओ इन्निओन स्थायि लाम्पा कायुड कि कासोत्तान्चिन डाचिओ निम्पाड चाहा लिओ चामायु, छा तोक्मा कि याक्खा थोडओ अखान्नुमाकि इखिपदा छाड इन्नि लि ।

याक्खाथोडदा लिओ धाडमान्चिनआ ढिवाड खुक्छेत निनाम्सेडमि चाअ्वालामदा छुक । वाको चाअ्वालाम्चि छेक्माखात्मा निओ चाअ्वा साक्सिचिओ खालाक्चिदा ताओ खालाक-खालाक्ओ साक्सिचि मान्निदामा, कोइ अक्तेत ओन्डा साक्सिओ सावा चुक्मा खात्मा कि कासोत्तान्चिन डाचिओ आप्पिओ अचु हाडपोक भारा मान्तालादामा निकि सिन्तुम । अढिवाड दुम दिनालो चुड्वाओ बेनदा वाको युन्वा लाम्पाओ धाक्को कि ह्युक्को छानओ अकोमदा लिओ चोक्मायु फुत्खात । युन्वादा बने लिओ चाअ्वा छेक्मायुआ युन्वाओ ह्युक्को छान कि धाक्को छान लाम्पा छा तोक्मा कि चामायु लाम्पाचामाओ निम्पाड सोत्मान्चिनदा छेक्मायु लि । काचिबुत्ला बने मुमा बुया छा पोन्मादा याडमा लिओ थोड कि डा इखिपदा चुक्मायु लिखात्ओसा कोइ डाओ खालाक्चि बने मुमा देड चाअ्वा सोन्मायु हुपदाडका मामाखात्मा अरनिन । ओसोओ ढिवाड अछडदुम निओ युन्वा लाम्पाओ ह्युक्को धाडचिदा कायुड डाचिओ अक्तेत ढिवाड युन्वा लाम्पाओ धाक्को छानदा कायुड डा छाचिओ चामायुओ निम्पाड युडओ अक्तेत प्रवृत्ति युड ।

साम्योक्मि थोड कि आराडयुडकादा मान्तोडओ खुक्छेत

युन्वाओ कोइ धाडचिदा चाअ्वा मान्याक कि भारा युन्वादाडा चाअ्वाओ सोन्मायुदा ताओ फान्मायुआ जलविद्युत काचिबुत्ला तुडमायु लिओ तमोर कि कावेलि पोत्चिदा बड्ढे चाअ्वाओ अभुड कि खान्नुमा अयुडनिन्लो साम्योक्मि काचिचि खान्नुलो नलिनिन । समादामा थाप्सडओ योक्दा चाअ्वाखाम रडगि सेड्याडओ चाअ्वा चाहा लिओसा टेन्पाडमिचिआ आप्पिओ अचु थाप्सड ओन्सामि रुमिपाडमिचिओ हत्माखान्मा अमु । ओसोओ निम्पाड होम्बोरोक तारि लुन्ओ सेड्ओ चाअ्वा युन्वादा याक्मादोत ।

बाखाओ बने लिखा फान्मायु

खालाकओ जलविद्युत काचिबुत्ला कि काचिबुत्लाओ निम्पाड बने मुमायु फाकामि काचिमुचि खाडलि : लाम, प्रसारन लाइन कि भारा नुत्नुवा लाम्पा विद्यमान बाखाओ बने लिखा फान्मायु लिहे निकि मिचिदुम लि । नेपालाओ पर्यटनदा तोडओ छेन्विभुडओ निम्पाड ओ खान्अतओ दुम मुड । काचिमु अलिनिन कि खालाकओ ढिलाम, विद्युत प्रसारन ओन्कि हामायु लाइनआ तारुओ बाखाओ बने लिखाओ धाडमान्चिन्आ नेपालाओ खोक्लिआ अखान्नुमा खान्अत्लो मु कि पर्यटन उद्योग निपाड विगारा मु ।

सम्भाव्य समस्तिगत खुक्छेत चुम्मायु :

तमोर-कावेलि पोत्ओ बुदाउ जलविद्युत काचिबुत्ला लिसाओसा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला निपाड चुम्मायुदा तोडओ लाम्चि बनु मुमायु ओन्कि काचिपुडमा कि निनाम्सेडमि तेडमायु काचिमुआ लिमा रओ अक खालाकओ खुक्छेतचिओ अपेलेम तेडमायुओ दुमदा अक्तेत मुखाम एम्मा बेन युड ।

पोट लाम्पाओ अक खालाकओ खुक्छेत इन्नि मुमा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ निनाम्सेडमि तेडमायु काचिमुआ ह्युनाओ लाम्चि तडमायु लि ।

- युन्वाओ धाक्को कि धात्ति कि ह्युत्तिओ डाचिओ सोत्मान्चिन खुक्छेतमि अलिनिन ने निकि डाचिओ निम्पाड थाकोलोक डायुवा बने मुमा
- एम्मा हुप रडगि लुन्याडओ चाअ्वाताम बने मुमायुओ निम्पाड चाअ्वा छेक्ओ डायुवा एम्मा कि बने मुमायु । ओसोओ निम्पाड चानुचाओ बेनदा युन्वादा कायुड मनाभुडचिओ थाप्सडहिलिमि तामालामा कि सेडमायु लाम्पा चाहा लिओ चाअ्वाओ तोडमायु कि चाअ्वाछेक ह्युत्तिओ चाअ्वाओ सोन्मा पोन्सा खात्मा लि ।
- डा मान्छेक्दिदामाओ निम्पाड डा डाइभर्जनओ डायुवा तोडमा कि बने मुमा
- युन्वाओ ह्युक्को छानलाम्पा चाअ्वाओ खोक्लिआ सोन्मायु अपेलेम मुमाआ (क) युन्वाओ निनाम्सेडमि चाअ्वालाम होडमायुडमा लि (ख) डाओ खालाक्चिदा डाछाचि हडमाओ निम्पाड अछड मुमा लि (ग) टेन्पाडमि मनाभुडचिओ आराडयुडकाओ मना हत्खायु, क्रियाकर्म कि नि साम्योक्मि चमाथाडमायुचि तुडमाचिदा फामा लिओ युड ।
- काचिबुत्लाओ बने मुमायु कि तुडमायुओ लाम्चि चिलोक चाअ्वा सोन्ओ होडकु केमादा कायुड मनाभुड कि डाचिओ खालाक्चि सोत्मान्चिनदा तेप्याडसा खात्ओ चाअ्वायुचि दुमदा अक्तेत ढिवाड पोन्मायु ताया पकाप मुमा अक्तेत चोप्मायु काचिपेनओ नुत्नुवा ओन्कि पुडमायु ।
- चोप्मायु काचिपेनओ खुक्छेत लाम्पा युन्वाओ ह्युक्कोछान लाम्पाओ चाअ्वाओ खोक्लिआ सोन्मायु मोहाडा युडमा फाम्मायु तोडमायु

ओसोओ देडफान वकदा छुक्ओ खुक्छेतओ निम्पाड कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ पाक्मा लिओ लाम्चि :

- चाअ्वा खोम्मा रमओ थोडचिदा बाखा सोन्मा मान्पदामा कि कावेलि युन्वादाओ बाखा रात्मा, युन्वादा थिग्रे लिकि लयाडओ इन्नि मुमा जइविक कि भउतिक लाम्चिदाडमा बाखा रात्मा, युन्वादा गेग्रा थक्मा कि थिग्रे लिओ चक्किडा चक्दाडका चोप्मायु

- चाअ्वा खोम्मायु रमओ हुपदा बाखाओ चाअ्वा खोम्मा सावा पोन्मादा सुधारा मुसा निनाम्सेड रात्मायुओ निम्पाड मनाआ सिन्मा दुम फेमा
- निनाम्सेड लिसा खात्ओ हुपदा सडराडओ रात्मायु मुमा सडराड लिन्मा कि बायोइन्जिनियरिड तुडमा
- जलविद्युत निति २०५९ ओन्सामि काचिबुत्ला खुक्छेत्मि चुक्टेन्चिदा इन्धनओ निम्पाड सड रात्मा निम्पाड टेनदा विजुलि लोन्मादा फामा

कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ ओ चुक्मायु लाम्चि चाहा लिओ नुत्नुवा कि काचिपुडमादा छेन्वि पाउमदेड मो भुडदा तुडमायु नि काचिबुत्लाचिआ छाड मो लाम्डा खाडमा मलाम । खोन्नुछाड कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लादाडका धाक्को कि ह्युक्को छान्दा मायड पुडमा लिओ काचिबुत्लाचिआ छाड वाको लाम्चिडा नतडतुन्नालो कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाओ आप्पिआ ओन तमोर युन्वाओ चाअ्वालुमओ निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि छेन्विमि मान्भुडखान्माड युडमा अरन ।

कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ नेपाल हाडकोप कि नि बने मुमायु लाम्चिओ खान्नुओ मुखाम तुडमायुडमा ओ निम्पाड मियो वात्ति हुमा युडमादोत । खोन्ओसा :

- भारा जलविद्युत काचिबुत्लाचिआ चुड्वाओ बेन निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि तोडमायुडमा बड्हेदा युन्वाओ चाअ्वा सोन्मा युडमादोत ।
- निनाम्सेडमि लाम होडमायुडमा भारा काचिबुत्लाचिआ आप्पिओ लाम्पा डाचिओ निम्पाड थाकोलोक कि डा मान्छेक्दिदामा लाम्चि पाक्माचि मदोत ।
- पोत्दाओ भाराक बने मुमायुचिआ मायडतारि युडओ डाओ छा तोक्खा अचोम्लाओ रात्मायुदा नुलोक मिन्मा पमादोत कि अदोडकोन डाचि तोडमा युडमाचि, खिप्माचि कि रात्माचि दोत ।
- तमोर-कावेलि पोतदाओ भारा बने मुकावाचिओ मो हुपदाओ रडगि नुत्नुवाओ निम्पाड तोडमाकि काचि मुमा लाम्मादोत । ओसोओ निम्पाड अक्तेत तोडमायु चाअ्वा खोम्मायु कि सेडमायु काचिमु नुत्नुवा मुमा रम । ओ काचिमुआ बाखा सोन्मा मान्पदामा प्रविधि खाड मुमादोत । ओदाडका तोक्मायु यडखानआ बाखा खाउपारा सोन निकि ताया पमा मोहाडा चाअ्त्मायुओ रात्मामि, पोन्मा मान्पदामा कि मामाखान्मा लाम्पादा फामा लि । बने मुमायु भुडआ लिमा रओ अतोडनिनओ निनाम्सेडमि खुक्छेत इन्नि मुमा कि टेन्पाड ढिलाम कि विजुलि बने मुमादोत ।
- ढिलाम कि प्रसारन लाइन बड्हे लिहेदा चाहा अलिनिनओ रडदा वक दोत्माखित्मा मुमा, टेप्मायु याक्खाखिम कि बाखाओ बने लिमा धाडखात हेदा भारा बने मुमायु भुडचिओ बुयाओ एम्मायुचि हामाचि मदोत ।
- बड्हे तोडमाकि तुडमा ओन्कि लासा बनेमुमा वाको काचिचि (मोचिओ नियमावलि ओन्कि निर्देसिका), युन्वाओ ह्युक्को छानओ खोक्लिआ चाअ्वा सोन्मायु कि कमाकात्ओ चाअ्वासोनओ तोडमायु, कमा कात्ओ योक्दा रात्मायु तोडमायु कि लासामुमाओ तोडमायु काचिबुत्लाओ खुक्छेत्मिदुम कि लासा बने मुमादा खात्खाउदा कप्मायुओ दुमदा ढिवाड मयुड्याड ।

धानाओ तालिका E.5 दा छाप्या लिसा ओन्सामि IDA आ विद्युत विभाग निपाड ह्युनाओ दुम्चिदा सावा पोन्मा नुत्नुवा काचिचि तुडमाचि २० सुपि अमेरिकि डलरा त्यारा मुयुडसु ।

- नेपालमा जलविद्युत नुत्नुवाओ निम्पाड अक खालाकओ युन्वा पोत तेडमायु भुडदा निहाडहोन काचिला

निहाडहोन छेन्बिखिम भुडआ विद्युत विभाग ओन्कि नुत्नुवाओ नि तोडकावाचिसुद्दा तोडमाकि नेपालादा मायडतारिओ जलविद्युत काचिबुत्ला नुत्नुवा अछोडदा निहाडहोन काचिला काचिबुत्ला मुमादा फामायु लि । मो तोडमायु काचिला निहाडहोन लेमासिचि फान्काफान मुसा जलविद्युत नुत्नुवाओ अभुडदा चोप्पाखिप्पा मुमा कि अढिवाड मो सुद्दा मचोक्याडओचिनेन नेपालादा मायडतारि जलविद्युत नुत्नुवा पोन्मादा चाहा लिओ प्राविधिक फामायुओ दुमदा यायोक् मुमा निम्पाड टुप्खाला मुमाओ दुमदा खाड मुमा लि । मो काचिलादा यायोक् लिओ नुवाक अछोडचिदा समस्टिगत खुक्छेत चाम्माखाडमायु लाम्पा कि चाअ्वासोनओ दुमदा जलविद्युत नुत्नुवादा मो लाम्पाचिओ याडमायु, चुक्मायु निनाम्सेडमि चाअ्वासोन मुमा, निनाम्सेडमि तुत्तादा फामा, बने मुमायु कि तुडमायुओ निम्पाड निनाम्सेडमि काचिमुओ डायुवा खाड मुमा, काचिबुत्ला खुक्छेत्मि हुपदाओ हाडछामिचिनेन यायोक्मि ओन्कि मनाभुडचिओ तामायु, लासाएम्मा ओन्कि वक दोत्माखित्माओ लाम्चि, खुक्छेत्मिदा काछुक बाखाछाचिओ मिन्मायु ओन्सामि कि अफाला हामाचामाओ नुवाक मुखाम्चि ।

तोक्मायु भुड : निति निर्माता, काखाडचि, मनाभुड साप्टेन, काचिबुत्ला नुत्नुवा कामुचि, निजि हुप, नेपालदा जलविद्युत नुत्नुवासुद्दा मचोक्याडओ सार्वजनिक काचिखिम्चि, लेकावा ओन्कि यायोक् पकावाचि

- कावेलि-तमोर चाअ्वालुमओ समस्टिगत खुक्छेत तेडमायु मुमा लासा तेप्पा पोतदाओ चोप्पा खिप्पा

ओ काचिआ विद्युत विभागओ निम्पाड हाडहोन ओन्कि निहाडहोन यायोक्मि कापचिआ नुवाक आधाररेखिय खिप्ला तोक्मा तोक्मायुदा पाक्माचि, तमोर-कावेलि चाअ्वालामओ अछोडमि सेप्पायु मुमा कावेलि-तमोर चाअ्वा लामओ छुक्ओ समस्टिगत खुक्छेत तेडमायु मुमा चाहा लिओ भारा तोडओ खिप्ला खोम्माकि नेपाल हाडकोप पमा वाको स्रोतसाधनचि तोडमाचि मलि ।

- सावा पोन्मा

ओ काचिआ नियमन निकाय, यायोक्मि काप, निजि ठेकेदाराचिआ बने कामु इन्जिनियराचि, लेकावा वाकोचिओ निम्पाड निनाम्सेडमि सावा पोन्मा नुत्नुवाओ ह्वाखालाक भुडचिओ खाडमा युडमाचि दोत (क) समस्टिगत खुक्छेत : चुक्मायु निनाम्सेडमि सोन्मायु, चाअ्वासोन तोडमायु, थिगो तोडमायु इनु वाको ढिवाड भुडचिदा त्यारा मुमा ओन्कि निर्देसिका लोन्मा (ख) नेपालादा दिगो जलविद्युत नुत्नुवाओ निम्पाड चकिनओ बेन कि मायडतारिओ बेनओ तोप्पाड चिन्मान्चिन काचिओ काचिचि ।

ओ काचिबुत्लाआ विद्युत विभाग निपाड धाना यडमा लिसा वात्ति ढिवाड निर्देसिका त्यारा मुमादा चाहा लियो हाडहोन, निहाडहोन लेकावाचि काचिसिवा पसा स्रोत साधन पमा लि । विद्युत विभागआ ढिवाड हाडहोन काचिखिम्चि खाडलि : इन्जिनियरिड अध्ययन संस्थान, काठमान्डउ ढितायाखिम, न्यु एरा, विनरक इन्टरनेसनल नेपाल, हिमालयन रिसोर्सेस वाकोचि नड छाप्सा नेपालादा जलविद्युत नुत्नुवासुद्धा तोडओ खालाक्ओ मचोक्याडओ (निति निर्माता, खाडकावा, नागरिक साप्टेन, काचिबुत्लाओ ठेकेदाराचि, निजि हुप, सम्बन्धित हाडकोप काचिखिम्चि, लेकावा कि यायोक्मि पकावाचि) आ निम्पाड अपेलेम काचिचिन्मायु काचिपेन तुडमायु लि ।

मो बाहेका, विद्युत विभागआ साप्टेन्मि भुड तेडमायुओ निम्पाड ह्युनाओ ह्वा खालाक काचिपेन्चि मुमादा फामायु तोक्मा लि :

(क) लासा युडमा, सामुदायिक अफावा हामाचामाओ मनातोड, चोप्मायु कि चाम्माखाडमायु वाको काचिपुडमाओ निम्पाड निर्देसिका बने मुमायु (ख) चकिनओ कि मायडतारिओ चिन्मान्चिकाचि पसा खाडकावा, काचिबुत्ला तुडकावा ओन्कि यायोक्मि पकावाचिओ सावा पोन्मायुदा पोन्मा ।

खिप-८

निनाम्सेडमि तोडमायु काचिमु, चोप्मायु काचिमु कि तोडमायु

ओ खिपदा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाओ बने मुमायु ओन्कि तुडमायुओ दुमदा कावेलि इन्जि लिमिटेडदाडका लोमायु निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि खुक्छेत तोडमायुओ लाम्चि लुमा मलियाड । चुक्मायुओ लाम्चि भारा निनाम्सेडमि तेडमायु काचिमु (EMP) दा पाक्मा मलिसायुडसा । काचिमुआ काचिबुत्ला नुत्नुवा दुमदा निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि खुक्छेत लाम्पायु ओन्कि चुक्माओ दुम, लाम्पा कि लामओ सिन्मायु लि । ओ काचिमुओ तोक्मायु कावेलि इन्जि लिमिटेडआ यडाओ दुम्सिवा ओन्सामि काचिबुत्ला दुमदा निनाम्सेडमि ओन्कि साप्टेन्मि खुक्छेतचि चुक्मायु लाम्पा अपेलेम युडमाओ । ओ काचिमुआ साप्टेन्मि काचि काचिमुओ फाकावा दस्तावेजओ काचि मु ।

निनाम्सेडमि तेडमायु काचिमुओ काचिपुडओ निम्पाड ह्युनाओ पुडमायु दुम्सिवाचि लाम्पा मलि : काचिबुत्ला तोडमाओ दुमदा भारा निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि सर्तचि काडमा

- काचिबुत्लाओ निनाम्सेडमि ओन्कि साप्टेन्मि काचि तोडमायुदा भाराकओ पाडखुन युडमाओ निम्पाड नुत्नुवा, फेमायु ओन्कि मुमायु पमा
- काचिबुत्लादा कायाक काचिकामु ठेकेदारा ओन्कि चिन्मान्चिन काचि, निनाम्सेडमि ओन्कि साप्टेन्मि तेडमायु दुमदा खोचिओ अचु काचि कि अचु पाडखुन लाम्पा कि काचिबुत्लाओ काचि तोडमा कि भारा निनाम्सेडमि काचि तोमा कोमओ तोडमायु खाड मुसा खोचिओ निनाम्सेडमि दुम फेमा ओन्कि ताया फेमा

- टेन्पाड मनाभुडदा साप्टेन्मि ओन्कि थाप्सडहिलिमि अतोडनिनओ कि टेन्पाडओ वाको हडमायु कि थाप्सडहिलिदा काचिबुत्लाखो खुक्छेत इन्नि मुमाओ चाहा मेत्मा कि दुम तोडमाओ नुत्नुवा
- काचिबुत्ला बेन हुत्दा निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि काचि चोप्मायु कि अपेलेम सुधारा मुमाओ निम्पाड फाम्मायु तेडमायु लाम्पाओ काचिपुडमा
- टेन्पाड मनाभुडदा कि मचोक्याडओ मनाभुडचिनेन तोडसा खोचिओ काचिबुत्लाओ नुत्नुवादाडका तोक्मा लिओ अफावाचिओ नुच्छेमि
- काचिबुत्लाला भारा थाकोलोकचि टेन्पाडमि मचोक्याडओ मनाचिनेनओ पाक्मायु कि यडखान एन्मा तोक्मायुदा दुम तोड

कावेलि इनर्जि लिमिटेडओ निनाम्सेडमि तेडमायु दुमदा काचिचिओ निनाम्सेडमि चुक्मायु ओन्कि पोन्मायु ह्वा तत्वचि महोलाओ खाडमा तोक्तुम । मो लाम्पाचिदाडका मछेन्ताओ निनाम्सेडमि खुक्छेतचि मोचिओ हानछाड कमाकात्ओ तोड हे अतोडनिन निकि सिन्मा अरन्मिन । मोचि बुत्माचि निम्पाड त्यारा मलिसाओ फाम्मायु तेडमायु अनुलाम माआडलो बने मुमायु लाम्पा मतालाओ खुक्छेत तेडमायु मुमा काचिचिओ वाको दुम फमो रम्चुम ।

बने मुमायु लामदाओ मलोन्टाओ खुक्छेतचिओ तोडमायु मुम हेदा बने मुमायुओ योक्दा पुक्कुचिओ खुक्छेतचिओ तोडमायुआ बने मुमायुसुद्धा दुमचि भारा दुमसेडचि बुत्माचि दोत । मोचिदा (क) दोत्मायु कि दुम अछड मुमायु (ख) निनाम्सेडओ दुमदा चिन्मान्चिन काचि (ग) बने मुमायु युडखाखिम रडबि तामाखात्मा तोडमायु काचिमु (घ) चिप्मानाम छेक्मा काचिमु (ङ) वक निनाम्सेड तोडमायु काचिमु (च) चाअ्वा निनाम्सेड तोडमायु (छ) बाखा सोन्मा हाप्मायु ओन्कि तोडमायु काचिमु (ज) मना नुखामि ओन्कि पेसागत रात्मायु तोडमायु काचिमु (झ) आकस्मिकता तोडमायु काचिमु (ट) लासा खिम मेत्मा काचिमु (ठ) लासामुमा तोक्मा लाम्पा (ड) काचि मुकावास ऐनसुद्धा तोडमायु (ड) रात्कामि काचि मुमावाचि कि (ढ) चाअत्ओ मिन्मा बुत्मा पाक्मा मनातोडदा युडमा ।

काचिबुत्ला बने मुमायु ठेकेदारा कम्पनिओ अपाडखुनओ दुमदा यडखानचि भारा फेमाचिओ लाम्पा निनाम्सेडमिदा दुम फोन्मा लिसायुडसा । मो बोलपत्रओ दस्तावेजचिसुद्धा ठेकेदारा कम्पनिचिओ हान्मायु मलिओ युड । वाको खायडचि बुडखायाओ यायोक्मिसुद्धा दुम पकावा कम्पनिआछाड खाडमायुडमा लि ।

कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाका निनाम्सेडमि तोडमायु दुमदा भारा मचोक्याडओ मनाभुडचि खुक्छेतमि लाम्पा अक ठोड मुमाचि, काचिबुत्ला नुत्नुवा कि काचिपोन्माओ उक ठोडदा काचि लासामुमा पुडमाओ अक्तेत काचिखिमओ अलुड लासा एम्मादोत । मो संस्थागत लाम्पाओ तोक्मायु खालाकओ सरोकारवाचिओ कोमदा ओ काचिदुम उक खालाकओ आ-आप्पिओ बुडखा लामदा अपेलेम हाजिरा लिमाओ दुमदा बुया खात्माचि कि चोक्मायुओचिदाडका ताओ फाकामिचिओ मिचिन्डदा युडमा मिन्मादा मुसा काचिबुत्लाओ खालाकओ अपेलेमचि पाक्माचि मलि ।

धाना हान्मायु ओन्सामि लेकावाचिओ मनाभुड एम्माकि कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लासुद्धाओ दुम निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि दुमसेडचिदा सेडलो, लासा लुमायुडओ कि लाम खाडकामेत पमा लि । काचिओ पोन्मायु पेलेम कि निनाम्सेडमि तोडमायु काचिमु कि साप्टेन्मि काचि काचिमुदा चाहा लिओ काचितोडओ दुमदा कि काचिओ पोन्मायु पेलेओ दुमदा त्यारा मुमा लेकावाचिओ अचु पाडखुन युड ।

फाम्मायुडमा तोडमायु :

लोमायु काचिमुचि निपाड मायुड हाक्मायु तोडमायु चाहा लियो युड । खोन्ओसा निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि तोडमायुओ याम्चिओ निम्पाड फाम्मायुडमायु तोडमायु लाम्पा तोडमादोतओ युड । नुच्छेओ काचि तोडमाओ चाम्माखाडमायु कि चोप्मायुओ दुमदा तोडमायु काचिमुचिओ खान्नुओ तोडमायु मुमा लि । काचिबुत्ला चिन्देड भारा निनाम्सेडमि साप्टेन्मि लाम्चि मान्तुडमाड मान्युडमाडचि ओ काचि तुड्युड । फाम्मायुडमा तोडमायु लाम्पा टोप्पाड डाओ खिप पोन्मा तोडमायु, चाअ्वाओ अभोड कि खोक्लिंला सोन्मायु कि अकभुड खुक्छेतआ तोडमायुदा पाक्मा लि । निनाम्सेडमि खुक्छेत चाम्माखाडमायु खाडमाखिप्माआ चुक्मायुओ लाम्पाचि सिन्माचि कि मोचि सुधारे मुमाचि टेप्पायु यडखान चाहा लियोसा मोसोओ सुरिनाम्पाड हुप्चि खाडमुमा मलिसा । ठिवाड आधाररेखिय खाडमाखिप्माचिआ कावेलि कि तमोर युन्वाचिदा चाअ्वाओ भाराक्आ याडमा कि चाअ्वा साक्सिचिओ दुमदा आचाररेखिय खायड कि बाखाहुत्युओ लाम बने मुमा मो रडगिओ खिम कि चाहा मलिओ खाम्माचिओ दुमदा आधाररेखिय यडखानचि खाडमाखिप्माचि मछुक ।

चोप्मायु लाम्मा कि आधाररेखिय चोप्मा खिप्माओ सुद्दा फाम्मायुडमा तोडमायु खालाकओ फामायुदा काचिबुत्ला एम्माओ बुया ह्वाखालाकओ खाडमाखिप्माचि तुडमा मलियाड ।

मायुडतारि कायुडयुड ओन्कि कासोत्तान्चिन डाचिओ दुमदा खाडमाखिप्मा

कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला वाको काचिबुत्लाचिआ छेक्मायु कि चाअ्वा छेक्खा नुखाम याडमाआ डाचिओ खालाक कि खिपदा खुक्छेत छुक । वाको खुक्छेत चुक्लो मुमा काचिबुत्लाआ चाअ्वाछेक बने मुमादा थाकोलोक पाक्मा तोडमा लिसायुडसा । होडकुओ धाक्को छान कि ह्युक्को छानदा लियो डाओ सोत्तमामान्चिनओ निमपाड थाकोलोक खान्नुलो मान्पाक्दाआआ अक्तेत मिचिन्ड एम्मा लिसायुडसा । खोन्ओसा मो नुलोक मान्निदामा कि खान्अत्मायु चुक्मा, डाओ खालाक कि खिप पोन् युडमायुडमा कावेलि ए जलविद्युत काचिबुत्ला बुदा डाओ छा तोक्खा अचोम्ला कि चाअ्वातो बने मुमा खायड युडसायुडसा । डा छा तोक्खा अचोम्लादा छा तोक्माओ निम्पाड सिन्मायु डाचिओ खालाकचि मामाखात्माओ खिपदा मछुकटाओ, मसोत्तान्चिनओ कि टेन्दाओ निम्पाड छेन्विओ दुमदा सुरिनाम काखुन खालाक्चि मयुड्याड । TOR खाडमाखिप्मादा (क) नेपालादा खाडमुमायु खाड खालाक्चिओ छा तोक्माओ सिन्मायु लासादुम लुमा (ख) कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्ला चक्दा नुओ ठोडदा अचोम्लाओ सिन्मा (ग) चाहा लियो फामायु बने मुमा एम्मा कि डा छा तोक्मा अचोम्लाओ डायुवा बने मुमा (घ) मोचि तुडमाचिओ कि तोडमायु (ङ) मो अचोम्ला बने मुमा कि तुडमाओ छेन्वि

चाअ्वा खोम्मायु हपओ सेडमायु काचिमु :

बाखा बने लिसाओ धाक्को छानदा लियो बाखा सोन्मा कि ह्युक्को छानदा खोम्युडओ थिग्रो कावेलि सुद्दाओ चोम्चोरिदाडका पुक्कुचिओ युन्वाचिदाडका दुम्सेडमिदा छुक । मो दुम्सेडमिचि चुक्मायु मुमा काचिबुत्ला थोड रडगि कमा कात्ओ हप कि मोसोओ अछड तत्वओ सिन्मायु मुमा लि । आइओ लेनतारि काचिबुत्ला थोड रडगि मुवाको खाक्कोछाड चोप्मा खिपमा काचि मान्चियुक । तायाडओ लेन्चिदा कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ मो दुम्सेडमिदा बुत्मा

लिकि अक्तेत खाडमाखिप्पा काचि तुडसुडु । मो खाडमाखिप्पादा युडसा चाअ्वा खोम्का हपओ काचिमु त्यारा मुमा लि । मो खाडमा चोप्पाआ खालाकओ कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लासुद्दा नि नुत्नुवा खालाकओ काचिखिम्चिओ कोमदा पाडखुन हामायुओ लाम्पा त्यारा मुमा लि कि बाखा सोन्मा कि थिगो खोम्पादा चुक्लो लि ।

निनाम्सेडमि चोप्पायु काचिमुमा काचिबुत्ला बने मुमा बुया, बने लिदेड कि तुडमाओ लाम्पा आधाररेखिय, तोडमायु कि काचिबुत्लाओ काचिमुमायुचिओ खुक्छेत चोप्पायुओ निम्पाड निनाम्सेडमि चोप्पायु काचि पाक्मा लियाड । चोप्पायुओ निम्पाड मतोडओ सुचक्चिओ भुड छेन्मा लि । ओ काचिमुमा चोप्पायुओ लाम अपेलेमओ चोप्पायु, थोडओ चोप्पायु, चोप्पायुओ छेन्वि कि पाडखुन काचिकामुचि पाक्मा मलियाड । कावेलि इनर्जि लिमिटेडदाडका अपेलेम लामदा हुत्दा चोप्पायु काचि तुडयुड कि भारा सुम्कासोनदा खाडमाखिप्पा काचि मुमा लि । बने मुमायुओ लाम्दा भारा ६ सोनदा निनाम्सेडमि कि साप्टेन्मि रात्मायुओ लाम्चि पुडमाचि लासादुम मुमा कि अक्काड दोडओ बुडखायाडका चोप्पायु काचि तुडमा लि ।

निनाम्सेडमि चोप्पायु :

निनाम्सेडमि चोप्पायु काचिमुमा बनु मुमा बुया, बने मुमाओ लाम्पा कि तुडमाओ लाम्पा काचिबुत्लाआ काचिचि ओ निम्पाड आधाररेखा, दोत्माछापमा कि खुक्छेत चोप्पायुका काचिचि मयुड्याड । चोप्पायुओ निम्पाड हाक्मा रम्चुमओ खाडमायुचि छेन्मा मलिनालो ओ काचिमु लाम्पा चोप्पायुओ मुखालाम, चोप्पायुओ अपेलेम मुमायु, चोप्पायुओ थोड, चोप्पायुओ निम्पाड पाडखुन कातोक् काचिकामु कि छेन्वि पाक्मा लिओ युड । कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ सुम्मा सोनदा हुत्दा तोडसुओ युड कि अदोडकोन फेक कातेत खाडमाखिप्पाचि त्यारा मुचि । काचिबुत्ला बने मुमा योक्दा नुलोक खाडओ अक्काड दोडओ कातोड निनाम्सेडमि ओन्कि साप्टेन्मि रात्मायुओ लाम्चि मलिसा हे माआड निकि दुम हामा लि ।

खिप-९

निनाम्सेडमि चुक्मायु, खाडमायु, रुजु कि तोडमायुओ लागा लिओ खात्खाउ :

ओ खिपदा निनाम्सेडमि तोडमायु काचिमु, निनाम्सेडमि चुक्मायु कि निनाम्सेडमि चोप्पायुओ काचिपुडमासुद्दा लागा लिमा रओ खात्खाउ खिप खाडमुमा लिसायुडसा । काचिबुत्लाओ भारा निनाम्सेडमि खात्खाउ २३८,२७९,१८७ कायाडदाडका ३०,२२३,५७५ कायाड बने मुमायुओ अपेलेमदा निनाम्सेडमि तोडमायुओ निम्पाड खात्खाउ लिसा । बने मुमायु बुया, बने मुमादेड कि तुडमायुओ अपेलेमदा निनाम्सेडमि चोप्पायुओ निम्पाड भारा १३,५०२,५०० कायाड खात्खाउ लिसा । -काचिबुत्ला बने मुमा कि तुडमाओ अपेलेमदा निनाम्सेडमि चुक्मायुओ निम्पाड ४१,७४४,१७७ कायाड छेन्वि खात्खाउ लोन्मा लिसायुडसा । निनाम्सेडमि तोडमाओ निम्पाड ७५०,००० कायाड छेन्वि कि सिविरा तुडमा, लासाखिम मेत्माचि कि लासाएम्माकि ओन्कि नि काचिचिओ निम्पाड १५२,०५८,९३५ कायाड छेन्वि लोन्मा लिसायुडसा । साप्टेन्मि काचिपेलेम तुडमाओ निम्पाड टेप्पायु २९,५७९,१७३.०५ कायाड छेन्वि लोडसाओ युडाडा ।

नि रात्मायु मुद्दाचि :

चाअ्वातामओ रात्मायु (OP 4.37)

निहाडहोन लेकावाचिओ अक्तेत भुडआ काचिबुत्लाओ त्यारा मुमा योक्दा ह्वाखेपि काचिबुत्ला थोड कोन्माखाडमा मुवाकि काचिबुत्लाओ दुमदा यायोक्चि पमा लिसाओ युडाडा । कावेलि इनर्जि लिमिटेडआ तुडसुओ ओन्कि लासा बने मुओ नियमावलिसुद्दाओ चाअ्वाछेक रात्मायु काचिमु कि कमा कात्थो त्यारा काचिमु त्यारा मुसा निहाडहोन छेन्बिखिमओ चाअ्वा छेक्मा लेकावाचिदाडका दुम तोडसाओ युडाडा ।

निहाडहोन चाअ्वालाम (OP 7.50)

कावेलि 'ए' जलविद्युत काचिबुत्लाआ आप्पिओ बुदाओ पुडमायु खाडमाखिप्मा कि निहाडहोन्मि खुक्छेत दोड २०५५ दा मुमा लिसाओ युडाडा । चिना, भारत कि बङ्गलादेसाआ दोड २०५९ दा काचिबुत्ला दुमदा खायड खाइसाकि सुम्का सोन हुत्दा मो हाडहोनचिदाडका मिन्मादुम दोत्मा लिसाओ युडाडा । मो बेन हुत्दा कि आयतारिछाड मो हाडहोनचिदाडका काचिबुत्लाओ दुमदा दिसोछाड मिचिनड कि मिन्मादुम मान्तायुक । दोड २०७० दा ४५ लेनओ अम्यादासुद्दा ओ यडखान लासादोरा युडसा ।